Ogólnokrajowy tygodnik SZ "Związek Polaków na Białorusi"

GŁOS znad Niemna

2 listopada 2001r. Nr 44(493) Index 63863 Rok założenia 1989

Rodzaj i jasność wizji decyduje o rozmiarach naszego świata i o jakości życia.

J. Powell

W numerze:

ZDOLNI I UTALENTOWANI

Dnia 28 października br. w Domu Polskim w Lidzie odbył się VIII Dziecięcy Festiwal Piosenki Polskiej

Co najbardziej cieszy serca dorosłych? Wyraz zachwytu i radości na małej buzi, iskrzące się oczy. To im staramy się sprawić jak najwięcej radości.

Okazją do zaprezentowania osiągnięć — zarówno starszych jak i młodszych dzieci — był Dziecięcy Festiwal Piosenki Polskiej zorganizowany przez Związek Polaków na Białorusi.

Na to święto zjechało się 15 zespołów dziecięcych, m. in. z Borysowa, Ostrowca, Radunia, Zabłocia, Nowogródka, Pińska, Słonimia, Wołkowyska, Baranowicz, Lidy i Putryszek. Oprócz tych zespołów gościnnie wystąpił Zespół III Liceum im. Wł. Broniewskiego z Ostrowca Świętokrzyskiego z Polski.

Imprezę kulturalną zaszczycili swą obecnością po. Konsula Generalnego RP w Grodnie Renisław Walter, wiceprezesi ZPB Józef Porzecki i Wiesław Kiewlak, kierownik Działu Kultury ZPB Oksana Gołombowska oraz prezesi rejonowych oddziałów z Nowogródka, Słonimia, Lidy, Radunia, Zabłocia i Borysowa, którzy nie tylko hojnie wspierają poczynania swoich zespołów, ale i szczerze interesują się wszystkimi ich problemami.

Zimne pomieszczenie Domu Polskiego w Lidzie ogrzało się od dźwięcznych dziecięcych głosów. Był to wspaniały koncert — scena pstrzyła rozmaitością utworów, strojów, wykonawców wzbudzając aplauz licznie zgromadzonej publiczności gotowej śpiewać z artystami oraz dźwiękami nowych utworów, które miały tu na tym festiwalu swą prapremierę.

Finał festiwalu

© I.TODRYK

Znakomitą scenerią występu na rozpoczęcie festiwalu zabłysnął chór „Dlaczego?” z Baranowicz pod kierownictwem Heleny Kierowej, który pomimo fachowego śpiewu zaprezentował możliwości artystyczne.

Jaskrawym elementem programu był występ zespołu “Legenda” z Lidy pod kierownictwem Ireny Mickiewicz, w wykonaniu którego zabrzmiały znane pieśni “Modlitwa za świat”, “Znasz li ten kraj”.

ciąg dalszy na str.5

HISTORIA

Zbrodnie stalinowskie

Polscy specjaliści natrafili w Bykowni pod Kijowem na szczątki polskich oficerów zamordowanych przez NKWD. Prawdopodobnie są to ofiary z tzw. ukraińskiej listy katyńskiej. Grobów 4 tys. oficerów z tej listy nie udało się dotychczas odnaleźć.

“Niewątpliwie trafiliśmy na ślady polskich oficerów. Znaleźliśmy m. in. 70 par polskich oficerek, polskie buty damskie, polskie monety i notatnik zapisany po polsku” — mówi Andrzej Przewoźnik, sekretarz generalny Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa.

Lasek w Bykowni na przedmieściach Kijowa był miejscem pochówku ofiar NKWD.

- Pierwsze zwłoki zaczęto tu zwozić w latach 30. ze wszystkich więzień Kijowa. Wśród pochowanych są Ukraińcy, Rosjanie, Żydzi i Polacy. Według niektórych szacunków w Bykowni może być nawet 150 tys. ciał — uważa Jewhen Swerstiuk, szef ukraińskiego PEN Clubu, były dysydent i obrońca praw człowieka.

ISSN 1563-3233

Po śmierci Stalina masowe groby w Bykowni nadal okrywała tajemnica. W latach 70. miał tu powstać wielki dworzec autobusowy. *— Chodziło o całkowite zatarcie śladów zbrodni stalinowskich* — komentuje Swerstiuk.

Dzięki staraniom członków kijowskiego stowarzyszenia Memoriał dziś w lasku stoi skromny krzyż i tablica pamiątkowa. Rodziny ofiar wieszają na drzewach fotografie bliskich, tabliczki z ich nazwiskami i datami śmierci; przepasują grube sosny żółtymi szarfami. Widok jest przejmujący.

Wiosną 1989r. prokuratura jeszcze radzieckiej Ukrainy przeprowadziła wstępne badania masowych grobów w Bykowni. Podczas ekshumacji natrafiono na dowody, że są wśród nich także Polacy. Potem ekshumację przerwano z powodu braku funduszy. Uczestniczącym w nich robotnikom zakazano mówić, co widzieli w mogiłach.

Po kilku latach Ukraińcy przekazali opis ekshumacji wraz z częścią materiału dowodowego do Instytutu Pamięci Narodowej w Warszawie.

- Były to przede wszystkim strzępki mundurów, guziki, resztki obuwia — mówi dr Sławomir Kalbarczyk z IPN. *— Znaleziono również polskie monety z datą emisji 1939r. co wskazywało, że ofiary zostały zamordowane po 17 września 1939 roku.*

Z punktu widzenia kryminalistyki cenne okazały się również protezy dentystyczne i resztki uzębienia. Ekspertyza przeprowadzona w Krakowskim Instytucie Medycyny Sądowej dowiodła, że zastosowana w nich technika dentystyczna jest polska. Cała dokumentacja została na początku października przekazana przez IPN Radzie Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa. Wśród znalezionych dokumentów było również zezwolenie na prowadzenie pojazdów mechanicznych. Nazwisko osoby, na którą zostało wystawione, znajduje się na tzw. ukraińskiej liście katyńskiej. Obejmuje ona około 4 tys. nazwisk polskich oficerów, policjantów, urzędników wraz z rodzinami. Wszyscy zostali zgładzeni na mocy decyzji z 5 marca 1940r. jako „wrogowie państwa radzieckiego”. Decyzja dotyczyła około 22 tys. osób. Do tej pory odnaleziono doły śmierci, w których zakopano około 15 tys. pomordowanych oficerów i policjantów w Katyniu, Charkowie i Miednoje. Według niektórych hipotez pozostałe 3 tys. ofiar spoczywa na Białorusi.

Dnia 1 listopada polscy specjaliści zakończą pierwszy etap prac w Bykowni. Na razie odkryli około 30 masowych grobów, ale nie wiadomo, w których pochowani są Polacy. Po przedstawieniu przez ekspertów pierwszych efektów prac zapadnie decyzja, czy groby w Bykowni zostaną ekshumowane, czy tylko stanie tam pomnik upamiętniający Polaków zabitych z Kijowie.

„GW”

Zaproszenie

Dnia 11 listopada w Grodzieńskim Miejskim Domu Kultury przy ul. Dzierżyńskiego 1 odbędzie się uroczysta Akademia z okazji Dnia Niepodległości.

Początek o godz. 17.00

POLSKIE AGENCJE DONOSZĄ

POTĘPIAM TERRORYZM — POWIEDZIAŁ LIDER PALESTYŃCZYKÓW JASER ARAFAT podczas spotkania z Ojcem Świętym. Przywódca Autonomii Palestyńskiej wezwał Izraelczyków, by ponownie usiedli do stołu rokowań. *„Musimy uratować pokój na Bliskim Wschodzie. Nie stawiajcie warunków. Zacznijcie rozmawiać, nie strzelać."*- mówił Arafat. O złożenie broni zaapelował też Jan Paweł II.

Spotkanie trwało zaledwie kwadrans. Kwadrans, który dla lidera Palestyńczyków znaczy więcej niż wszystkie razem wzięte korowody zachodnich polityków do Jerozolimy i Gazy. *"Jego Świątobliwość wyraził współczucie z powodu licznych ofiar nie kończącej się spirali przemocy i ponowił apel o złożenie broni i podjęcie negocjacji"* — oświadczył rzecznik Watykanu Joaquin Navarro-Valls.

Watykan zaapelował o przestrzeganie międzynarodowych postanowień o zażegnaniu kryzysu na Bliskim Wschodzie. Podkreślono *"konieczność zaangażowania wspólnoty międzynarodowej na rzecz zapewnienia mieszkańcom regionu wzajemnego poszanowania i bezpieczeństwa dla wszystkich".*

PROKURATURA LWOWSKA WSZCZĘŁA ŚLEDZTWO przeciwko urzędnikom ze Lwowa i Drohobycza, którzy dopuścili do wywiezienia z Ukrainy fresków Brunona Schulza (na zdj.).

Jak poinformowała przedstawicielka prokuratury Susana Lew, urzędników podejrzewa się o zaniedbanie. Sprawę powierzono prokuratorowi z Drohobycza Olegowi Sobolowi.

Freski namalowane przez Schulza w 1942 roku w ówczesnej willi gestapowca Felixa Landaua zostały wywiezione potajemnie 21 maja przez wysłanników jerozolimskiego instytutu Yad Vashem. Według instytutu, wiedziały o tym władze Drohobycza.

PIERWSZY UDANY W POLSCE JEDNOCZESNY PRZESZCZEP PŁUC I SERCA przeprowadzono w Śląskim Centrum Chorób Serca.

37-letni Marek Breguła przeszedł ciężkie zapalenie mięśnia sercowego, nieodwracalne zmiany zaszły też w płucach. Lekarze podjęli decyzję o jednoczesnym przeszczepie chorych narządów. Udało się znaleźć dawcę. Operacja trwała ponad 10 godzin. Teraz pacjent czuje się dobrze, może też swobodnie oddychać.

Nie jest to pierwsza tego typu transplantacja w Polsce, jednak wszystkie poprzednie kończyły się niepowodzeniem — pacjenci umierali tuż po operacji. Zabieg jest bardzo skomplikowany — na świecie wykonuje się ich rocznie zaledwie około stu. Problemem jest brak dawców- tylko co 5 dawca serca może być także dawcą płuc.

Na choroby układu krążenia cierpi milion Polaków, 100 tysięcy rocznie ma zawał. Pod tym względem Polska plasuje się w światowej czołówce. Brakuje ośrodków kardiologii interwencyjnej, a dzięki nim śmiertelność z powodu zawału zmniejsza się nawet 4-krotnie. Do końca roku powinno być jeszcze zrobionych 10 tysięcy koronarografii i 5 tysięcy zabiegów poszerzenia tętnic.

NA NOWE OSKARŻENIA SĘDZIÓW o zbrodnie wojenne w Chorwacji i Kosowie Slobodan Milosević (na zdj.) miał dla Trybunału Haskiego tę samą odpowiedź, co zwykle:

— Nie macie prawa mnie sądzić.

Były prezydent Jugosławii spędził na sali sądowej dużo czasu. Najpierw odczytano mu poszerzony akt oskarżenia w sprawie Kosowa. W porównaniu z pierwszym dokumentem prokurator Carla Del Ponte podwyższyła z 740 tys. do 800 tys. liczbę kosowskich Albańczyków wypędzonych stamtąd w 1999r., dodała też zarzut planowanej przez jugosłowiańskie wojsko, serbską policję i oddziały paramilitarne seksualnej napaści na albańskie kobiety.

Milosević jak zwykle odmówił odniesienia się do zarzutów i sędzia Richard May musiał uznać, że oskarżony nie przyznaje się do winy. Były serbski przywódca znów próbował wygłosić polityczną przemowę: *— Zostałem oskarżony, ponieważ broniłem mojego narodu na podstawie prawa każdego narodu do samoobrony* — stwierdził, przypominając interwencję NATO w sprawie Kosowa w 1999r.

Tak samo zachowywał się podczas przedstawienia mu drugiego aktu oskarżenia w sprawie Chorwacji. Zdaniem prokuratora w 1991r. Milosević poprzez czystki etniczne i morderstwa próbował oderwać od dążącej do secesji jugosłowiańskiej republiki tereny zamieszkane przez Serbów. *— To absurdalne, by oskarżać Serbię i Serbów o zbrojną secesję Chorwacji* — skwitował oskarżony.

Były prezydent twierdzi, że zarzuty przeciw niemu mają charakter polityczny. Nie uznaje Trybunału Haskiego ds. Zbrodni Wojennych w b. Jugosławii, uważając, że został on bezprawnie powołany do życia przez Radę Bezpieczeństwa. Z tego względu nie chce również obrońcy.

„Maraton, a nie sprint"

Rząd Stanów Zjednoczonych ostrzegł przed możliwością nowych ataków terrorystycznych na terytorium USA

Prokurator generalny USA John Ashcroft (na zdj.) poinformował na konferencji prasowej w Waszyngtonie, że kolejne ataki terrorystyczne mogą nastąpić w ciągu najbliższego tygodnia. Tymczasem w Nowym Jorku potwierdzono kolejny, 16 już w Stanach Zjednoczonych przypadek wąglika.

- Opierając się na zdobytych informacjach, administracja wnioskuje, że w ciągu najbliższego tygodnia możliwe są nowe ataki terrorystyczne na terytorium USA lub przeciwko interesom Stanów Zjednoczonych za granicą — oświadczył Ashcroft. Prokurator generalny dodał, że administracja ocenia wspomniane informacje jako *„wiarygodne"*. Ashcroft nie sprecyzował, jakie metody ataków wchodzą w grę, ani też, co może być ich konkretnym celem. Uczestniczący w konferencji prasowej dyrektor Federalnego Biura Śledczego Robert Mueller przypomniał, że FBI wystąpiło już z podobnym ostrzeżeniem 11 października.

Bez przerwy

- Trochę to jeszcze potrwa - powiedział prezydent Stanów Zjednoczonych George W. Bush o trwającej od ponad trzech tygodni amerykańskiej operacji w Afganistanie. Bombardowania koncentrują się teraz na północnym Afganistanie, w pobliżu terenów kontrolowanych przez opozycyjny Sojusz Północny — potwierdza przewodniczący Kolegium Szefów Sztabów, generał Richard Myers. Nalot mają pomóc Sojuszowi w przełamaniu frontu w okolicy strategicznie położonego miasta Mazar-I-Szarif i stolicy Afganistanu — Kabulu. Myers wraz z ministrem obrony USA Donaldem Rumsfeldem odpierał sugestie dziennikarzy, że kampania w Afganistanie stoi w miejscu. Szef Pentagonu podkreślił, że batalia z Talibami i al-Qaedą to tylko część wojny z terroryzmem. *— To jest maraton, a nie sprint. Zabierze nam lata, a nie tygodnie czy miesiące. Ale nie ma wątpliwości, że wojna zakończy się klęską Talibów, al-Qaedy i siatek terrorystycznych na całym świecie* — podkreślał Rumsfeld.

Bombardowany Kabul

Biały Dom potwierdził, że 10 listopada w Nowym Jorku dojdzie do spotkania prezydenta Busha z prezydentem Pakistanu — Pervezem Musharrafem. Okazją będzie sesja Zgromadzenia Ogólnego ONZ odroczona po zamachach z 11 września.

Specjalny zespół

Prezydent George Bush powołał specjalny zespół do zwalczania terroryzmu. Zespół ma odpowiadać na zagrożenia ze strony osób przybywających do USA z zewnątrz. Zespół ma za zadanie przede wszystkim nie dopuścić, aby zagrażające bezpieczeństwu osoby przekroczyły granicę Stanów Zjednoczonych.

GOSPODARKA

Pięć lat w OECD

Kiedyś odliczaliśmy czas na kolejne pięciolatki. Co prawda, wpierw był Plan Trzyletni związany z powojenną odbudową (1947-49), a potem Plan Sześcioletni 1950-55 związany z przyspieszoną fazą socjalistycznej industrializacji, ale ramy czasowe tego ostatniego służyły tylko „wyrównaniu frontu", aby dalej już móc koordynować sterowanie procesami rozwoju społeczno-gospodarczego z innymi krajami w ramach RWPG w tych samych przedziałach czasu. Ale tamte kolejne „pięciolatki" — aż po dekadę lat 80. — jakaż to już dawna historia. Może, dlatego właśnie wciąż czeka ona na naukowo rzetelny i historycznie uczciwy opis?

Teraz procesy rozwojowe biegną innymi koleinami. Mamy przecież do czynienia z gospodarką rynkową, w której państwo ma coraz mniej, a siły popytu i podaży coraz więcej do powiedzenia. A ostatnie pięć lat to tylko okrągła liczba. No i rocznica, o której warto pamiętać. Szkoda tylko, że pierwszy raz po 1989 roku ponad połowa społeczeństwa uważa, że sprawy kraju mają się gorzej niż przed tamtym przełomowym rokiem, ale to — jak wiemy — wskutek sfuszerowania polityki gospodarczej podczas ostatnich kilku lat. Ale czy w rzeczywistości jesteśmy już gospodarką rynkową i czy to ją należy winić za obecne trudności?

Z pewnością Polska od dawna — przynajmniej od połowy lat 80. — nie jest gospodarką centralnie planowaną, ale o dojrzałym instytucjonalnie rynku będziemy mogli mówić dopiero za kilka lat, po wejściu do Unii Europejskiej. Interesujące jest to, że z UE może wkrótce zintegrować się osiem państw posocjalistycznych (licząc Chorwację) oraz dwa wyspiarskie państwa śródziemnomorskie, które nie są, i najprawdopodobniej nie będą do czasu akcesji, członkami OECD (Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju).

Tak więc Polska wciąż — z po górą 12 latach — jest w fazie transformacji do pełnokrwistej gospodarki rynkowej. Nie ulega wszakże wątpliwości, że w tej tak ważnej fazie globalizacji przystąpienie do OECD stanowiło najbardziej znaczący krok zarówno w procesie samej transformacji ustrojowej, jak i w integracji naszego kraju ze światową gospodarką. Z perspektywy tych pięciu lat widać wyraźnie, jak okazało się to korzystne. Przeprowadzenie całego szeregu trudnych i skomplikowanych reform strukturalnych i zmian instytucjonalnych — m.in. w sferze fiskalnej i regulacji nadzoru bankowego, w odniesieniu do dalszej liberalizacji handlu (w tym na rynku dóbr kultury), inwestycji bezpośrednich i przepływów kapitału, ochrony praw autorskich i własności intelektualnej oraz ochrony środowiska — znakomicie wzmocniło i poszerzyło fundamenty dojrzewającej stopniowo gospodarki rynkowej.

Żmudny proces reform zwieńczony wejściem do OECD zaowocował natychmiastowym wzrostem notowań polskiej gospodarki, gdyż automatycznie obniżyło się przypisywane nam ryzyko kredytowe i inwestycyjne. W ślad za tym coraz bardziej wartkim strumieniem popłynęły inwestycje zagraniczne, zwłaszcza bezpośrednie, przyczyniające się do poprawy naszej konkurencyjności na globalnym rynku. Dawało to dodatkowy impuls wzrostowy, co szczególnie korzystnie odczuliśmy w latach 1996-97 — końcowym okresie realizacji „Strategii dla Polski". A przypomnijmy, że wejście do klubu rozwiniętych krajów było zapisane w wiązce ambitnych celów tego programu. To zaś, że później — od 1998 roku — produkcja rosła coraz wolniej, jest w sposób oczywisty związane ze szkodliwą polityką schładzania koniunktury. Natomiast implikacje naszego członkostwa w OECD są dla dynamiki gospodarczej korzystne dzięki silniejszym instytucjom i proefektywnościowym zmianom strukturalnym. Gdyby nie ten fakt, to sytuacja obecnie byłaby jeszcze gorsza.

Na zaproszenie Centrum Badawczego Transformacji, Integracji i Globalizacji TIGER przy WSPiZ im. Leona Koźmińskiego (www. tiger. edu. pl) mieliśmy właśnie okazję gościć w ramach serii „Distinguished Lectures" Donalda Johnstona — Sekretarza Generalnego OECD. To z nim właśnie podpisałem akt przystąpienia do tej organizacji. I on nie ma wątpliwości, że minione pięć lat sprzyjały naszemu rozwojowi i integracji Polski z bardziej rozwiniętą częścią świata. Chciałby on — my także — widzieć jeszcze bardziej zintensyfikowaną współpracę, a zwłaszcza większy dopływ kapitału i transfer technologii ze „starych" do „nowych" krajów OECD.

Organizacja ta swoimi sugestiami co do kierunków dalszych reform oraz wysokiej jakości analizami i studiami ekonomicznymi, np. z zakresu tzw. *"nowej gospodarki"* czy transferu kapitału, może w tym pomóc. W końcu nazwa zobowiązuje, a jesteśmy w Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju. I chociaż teraz historia toczy się w ramach fundamentalnie innych „pięciolatek" niż w trakcie tamtych, odgórnie narzucanych gospodarce we wcześniejszych dekadach, to nie bez powodu kluczowe terminy i słowa pozostają te same — „współpraca gospodarcza" i „rozwój". O to przecież chodzi.

Grzegorz W. KOŁODKO
http: //kolodko.tiger.edu.pl

Przygotował Andrzej DUBIKOWSKI

Im starsi, tym bardziej aktywni

Białoruski Uniwersytet Państwowy obchodzi 80-lecie powstania

Z punktu widzenia ludzi jest to wiek sędziwy, a z punktu widzenia uczelni — jest to wiek młodzieńczy.

Otwarcie uniwersytetu odbyło się 30 października 1921r. Decyzja o jego założeniu została podjęta przez rząd Sowieckiej Socjalistycznej Republiki Białoruś już 25 lutego 1919r. Pierwszym rektorem uczelni był W. Piczeta. W czasie pierwszego roku akademickiego pracowało 14 profesorów, 49 wykładowców i 10 asystentów, z których większość przybyła z Rosji. Na początku drugiej wojny światowej na uniwersytecie było 6 wydziałów i 33 katedry, na których pracowało już 17 profesorów, 41 docentów i ponad 90 wykładowców i asystentów. Obecnie na Białoruskim Uniwersytecie Państwowym funkcjonuje 20 wydziałów, 5 znaczących instytutów naukowo-badawczych i instytutów podniesienia kwalifikacji, 4 naukowych centrów narodowych, 20 centrów naukowych, 172 katedry, 114 pracowni naukowo-badawczych, 11 zakładów naukowych, 9 przedsiębiorstw produkcyjnych. Na uczelni studiuje ponad 16 tys. studentów, w tym 12,4 tys. na studiach dziennych. Wykłada 7,6 tys. pracowników, w tym 2,4 tys. wykładowców i ponad 1 tys. pracowników naukowych, 352 doktorów, 1566 kandydatów nauk.

W ostatnich latach na Białoruskim Uniwersytecie Państwowym otwarto nowe wydziały — Zarządzania i Technologii Społecznych, Medycyny Nietradycyjnej i Menagmentu Nieruchomości.

Powstały 24 katedry. W 1999r. został otwarty Międzynarodowy Instytut Humanistyczny. Od 2000r. uczelnia pracuje według wielopoziomego systemu szkolenia specjalistów, który przewiduje następującą kolejność: bakałarz, specjalista dyplomowany, magister. Co roku wzrasta udział białoruskiego uniwersytetu w ogólnopaństwowych i badawczych naukowo-technicznych programach, projektach i umowach gospodarczych. Prowadzone prace są skierowane na realne potrzeby gospodarki Białorusi. BUP współpracuje z Narodową Akademią Nauk. 80 proc. pracowników tej akademii, w tym kierownictwo, to absolwenci uniwersytetu. Na pytanie dotyczące uznania dyplomu BUR w świecie rektor uczelni Aleksander Kozulin powiedział: *„Jesteśmy w pierwszej setce wśród uniwersytetów świata, dlatego dyplomy nasze są uznawane. Na uniwersytecie studiuje 160 Chińczyków, są również Japończycy, Niemcy i Amerykanie. Około 35 proc. osób studiuje odpłatnie. W ciągu 80 lat uczelnię ukończyło około 120 tys. osób."*

Białoruski Uniwersytet Państwowy w Mińsku

Na pytanie, co oznacza duch uniwersytecki, Aleksander Kozulin odpowiedział: *"Jest to pytanie filozoficzne. Każdy z nas ma w sobie poważną istotę, która ma określone doświadczenie. Tej istoty nie sposób okłamać, okłamać można wszystkich, oprócz siebie. Jednak należy szukać w sobie harmonii duchowej. To poszukiwanie jest stopniem na drodze ku duchowi uniwersyteckiemu. Jest to jasność. Zadanie uniwersytetu polega na tym, aby przejrzanie nastąpiło jak najszybciej".*

IT

KULTURA

Jesień Bardów 2001

Narewski duet „Euforia" zdobył Grand Prix na VIII Festiwalu Poezji Śpiewanej i Piosenki Autorskiej „Jesień Bardów 2001". Festiwal odbył się w Bielsku Podlaskim.

W koncercie konkursowym uczestniczyło 10 wykonawców: z Mińska, Mohylewa oraz trzech z Polski.

- Zainteresowanie występem na festiwalu jest bardzo duże. W tym roku otrzymaliśmy około 30 zgłoszeń, do konkursu zakwalifikowaliśmy 12 osób, ostatecznie wystąpiło tylko 10 — mówi Igor Łukaszuk, organizator Jesieni Bardów. Białoruscy bardowie nie odznaczają się niczym szczególnym spośród bardów innych narodowości. Styl prezentują ten sam: melancholijny mężczyzna z gitarą, czasem w towarzystwie kobiety, rzadziej z rozbudowanym zespołem muzycznym. Także ich pieśni nie zmieniają się od lat (i w tym może największy ich urok, bo nieczęsto już spotyka się miejsca i ludzi, którzy ponad hałas i tempo naszych czasów wynoszą zadumę, refleksję i upodobanie do jesiennej melancholii).

W tym roku, jak i w latach poprzednich, ze sceny w Bielskim Domu Kultury można było usłyszeć strofy zarówno o miłości, jak i o uczuciach bardziej „patriotycznych". Niektórzy pieśniarze swój czas na scenie poświęcili dygresjom na temat sytuacji politycznej Białorusi, jednak trudno było doszukać się tam rewolucyjnego zrywu.

VIII Jesień Bardów przeszła już do historii — co będzie dalej?

- Już myślimy o rocznicowej Jesieni, bo za dwa lata będziemy obchodzić 10-lecie — mówi Łukaszuk. — Zdecydowaliśmy się, że będzie to specjalny festiwal, bez koncertu konkursowego, a jedynie z występami laureatów poprzednich edycji. Oczywiście, planujemy też specjalne gwiazdy, ale jeszcze za wcześnie, by o tym mówić.

Festiwal zorganizował Związek Młodzieży Białoruskiej.

NAGRODY JESIENI BARDÓW 2001

Grand Prix — duet Euforia — Narew; nagroda Bielskiego Oddziału Białoruskiego Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego — Wasilij Owramienko, Mohylew; nagroda Radia Białystok — 30 godz. w studio nagraniowym: duet Euforia; 20 godz. — Olga Czumiczowa, Mińsk

GW, IT

MEDYCYNA

AIDS - bez sensacji

W ubiegły czwartek w Grodzieńskim Obwodowym Centrum Profilaktyki AIDS przeprowadzono seminarium dla dziennikarzy na temat „Naświetlanie problemów HIV/AIDS w środkach masowego przekazu".

W spotkaniu z przedstawicielami mediów lokalnych wzięli udział lekarze-epidemiolodzy Centrum Nina Kaszlej i Irina Litwin, psycholog, starszy wykładowca Katedry Psychologii Instytutu Doskonalenia Nikołaj Chwoszczyński oraz starszy pracownik śledczy Sergiusz Fijas.

Celem seminarium było zwrócenie uwagi na osobliwości przekazu informacji dotyczącej problemów HIV/AIDS. Jak podkreśliła Nina Kaszlej, większość osób dowiaduje się o HIV/AIDS przede wszystkim z radia, telewizji, prasy, dlatego ukazująca się tam informacja na ten temat musi być dokładna i rzetelna. Pojawianie się w mediach materiałów sensacyjnych może wywołać niepożądane skutki (jak reakcje histeryczne lub agresję wobec nosicieli HIV). Zapobieganiu takich sytuacji mają służyć podobne informacyjno-edukacyjne seminaria.

Podczas spotkania Nina Kaszlej poinformowała o stanie zakażenia wirusem HIV w świecie i w kraju, a także o negatywnych konsekwencjach szerzenia się epidemii. Na całym świecie z HIV/AIDS żyje 36,1 mln osób, z nich 25 mln mieszka w Afryce, na południu od Sahary. Na Białorusi (na 1 października br.) zarejestrowano 3791 wprzypadków zakażenia na HIV (527 z nich zarejestrowano w ub. r.). Sporą grupę wśród nosicieli HIV/AIDS stanowią młodzi ludzie (przeważnie mężczyźni) w wieku 24-29 lat, nie pracujący lub zajmujący się działalnością komercyjną. Prawie w 90 proc. to narkomani, którzy zarazili się wprowadzając narkotyki przez zastrzyki. Kursy rekreacyjne dla jednej osoby z HIV/AIDS kosztują ok. tysiąca dolarów rocznie (pomoc lekarską dla chorych na AIDS finansuje Światowa Organizacja Zdrowia). Liczba nosicieli HIV w kraju ciągle wzrasta. Ale działanie republikańskich oraz obwodowych Centrów Profilaktyki AIDS pozwoliło zmniejszyć liczbę nowych wypadków zakażenia wirusem HIV w porównaniu z 1996 r. o połowę.

Prawo też ma ograniczać szerzenie się epidemii w kraju. Sergiusz Fijas poinformował zebranych o sankcjach karnych przewidzianych przez Ustawodawstwo Karne RB, np. za umyślne zakażenie HIV drugiej osoby (od 2 do 7 lat pozbawienia wolności), rozgłoszenie tajemnicy lekarskiej (do trzech lat).

© IREX/ProMedia

Psycholog Nikołaj Chwoszczyński przeprowadził trening, w czasie którego zostały omówione problemy społeczno-psychologiczne, jakie wywołała epidemia HIV/AIDS (np. dyskryminacja osób zakażonych).

Lekarz-epidemiolog Irina Litwin przypomniała historie odkrycia HIV/AIDS oraz drogi i sposoby zarażenia się wirusem HIV (nie przedostaje się przez powietrze!), a także zachęciła do zrezygnowania z sensacji w naświetlaniu problemów HIV/AIDS.

Olesia KARPUK

Ceny paliw 1 listopada 2001			
A-76	AI-92	AI-95	Olej napędowy
Stacje koncernu Biełnieftiechim			
485 0,33*	600 0,41*	685 0,47*	440 0,30*
Stacje kampanii LUKOIL			
485	600	685	440

** cena jest podana w USD, * tr.sp. - transport specjalny*

Kurs walut Banku Narodowego z dnia 1.11.2001r.				
USD	DEM	RUR	PLN	EURO
1509,00	697,97	50,81	366,89	1365,12

AKCJA

Dnia 26 października w sali konferencyjnej hotelu „Białoruś" odbyła się uroczysta akcja przekazania daru w postaci książek, które w ciągu ostatnich pięciu lat cieszyły się największą popularnością wśród polskich czytelników, przedstawicielom największych bibliotek białoruskich, takich jak Biblioteka Narodowa oraz Biblioteka Białoruskiego Uniwersytetu Państwowego. Akcja została przeprowadzona przez Instytut Polski (Oddział w Mińsku) wspólnie z Fundacją im. Stefana Batorego. Ze względu na to, że każdy z zestawów przekazanych bibliotekom zawierał około 500 tytułów, dotyczących różnorodnych dziedzin życia społecznego, można powiedzieć, że akcja ta na dzień dzisiejszy jest bezprecedensową w życiu kulturalnym Białorusi.

Oprócz przekazania daru tego wieczoru odbyło się pierwsze spotkanie absolwentów programu stypendialnego Fundacji im. Stefana Batorego w trakcie którego zaproszeni z Polski profesorowie Janusz Beksiak i Antoni Kamiński wygłosili wykład na temat „Państwo i gospodarka w Polsce w procesie przemian ustrojowych". W spotkaniu udział wzięli także przedstawiciele Ambasady RP w Mińsku.

W ramach tego projektu 25-26 października przez profesorów J. Beksiaka i A. Kamińskiego zostały wygłoszone wykłady na uczelniach mińskich. Zaś w dniach 28-30 października dary książkowe były przekazane największym bibliotekom regionalnym.

Dmitry LANGNER, Mińsk

AKTUALNOŚCI

BIAŁORUŚ BĘDZIE MOGŁA SPRZEDAWAĆ KREW krwiodawców na rynkach zagranicznych oraz preparaty medyczne bazowane na krwi. Tę możliwość daje nowa redakcja ustawy o krwiodawstwie przyjęta przez białoruski parlament. Poprzednia redakcja zabraniała handlu preparatami z krwi. Teraz takie prawo otrzymają wyłącznie państwowe organizacje posiadające licencje, pozwolenie rządu, a także w razie występowania nadmiaru krwi krwiodawców na wewnętrznym rynku. Nowa ustawa, według lekarzy, pozwoli przyciągnąć zagraniczne inwestycje w produkcję plazmy i preparatów bazowanych na krwi.

W 2002r. BĘDZIEMY WIĘCEJ PŁACIĆ ZA USŁUGI KOMUNALNE. Projekt budżetu państwowego Republiki Białoruś na przyszły rok przewiduje dwukrotne zwiększenie opłat za usługi komunalne. Zgodnie z nowymi taryfami opłaty mieszkaniowe wyniosą 40 proc. kosztów własnych usług mieszkaniowo-komunalnych, tzn. za 4 osoby mieszkające w 3-pokojowym mieszkaniu w okresie zimowym trzeba będzie zapłacić 47 tys. rubli, za 3 osoby w 2-pokojowym mieszkaniu — 37 tys., za 2 osoby w 1-pokojowym mieszkaniu — 23 tys. Obecnie mieszkańcy opłacaja zaledwie 29,3 proc. usług. Według specjalistów Ministerstwa Gospodarki Mieszkaniowo-Komunalnej kolejna podwyżka nie doprowadzi do poważnego wzrostu poziomu zadłużenia wsród ludności. Obecnie za usługi komunalne nie płaci nieco ponad 10 proc. Głównymi dłużnikami są organizacje budżetowe, natomiast największy ciężar opłat tego rodzaju dźwigają państwowe przedsiębiorstwa przemysłowe. Udział ich stanowi 30 proc. kosztów własnych usług komunalnych, z których korzystają mieszkańcy.

W KRAJU O 30 PROC. WZROSŁY TARYFY NA PODMIEJSKIE I MIĘDZYMIASTOWE POŁĄCZENIA Obecnie koszt za1 km przejazdu zwykłym rejsem w autokarach podmiejskiego połączenia ogólnego typu wynosi 11,6 rubli, w autokarach (miękkie siedzenia) — 12,4 rubli. Na trasach szybkobieżnych podmiejskiego połączenia taryfa za 1 km wynosi: w autokarach ogólnego typu — 15,1 rubli, w autokarach (miękkie siedzenia) — 16 rubli. Jak poinformowało Ministerstwo Transportu i Komunikacji, w połączeniu międzymiastowym taryfę za 1 km przejazdu na zwykłych trasach w autokarach ogólnego typu ustalono w wysokości 16,9 rubli, w autokarach (miękkie siedzenia) — 19,2 rubli. Na trasach szybkobieżnych w autokarach międzymiastowych ogólnego typu taryfa za 1 km wynosi obecnie 21,8 rubli, w autokarach (miękkie siedzenia) — 25 rubli. Koszt przejazdu oblicza się według kilometrarzu.

IT, HE

NOWE PROBLEMY

Wywiad z ks. prof. Romanem Dzwonkowskim

Z krótką wizytą na zaproszenie Konsulatu Generalnego RP w Grodnie odwiedził Białoruś ks. Roman Dzwonkowski, profesor KUL, badacz socjologii grup etnicznych i historii Kościoła katolickiego w ZSRR.

Ksiądz profesor bada losy Kościoła katolickiego na Wschodzie, w tym na Białorusi. Kościół na tych terenach poznał fale ateizacji, prześladowań księży i wiernych, rujnowanie świątyń. Co sprzyjało temu, że Kościół przetrwał te czasy?

- Przede wszystkim to, że katolicy mieli tu dobrą formację religijną w normalnych czasach i kochali Kościół. We wspomnianych strasznych czasach był dla nich jedynym oparciem duchowym. Dlatego bronili świątyń, kapłanów oraz swojej wiary i przekazywali ją dzieciom. Gdy się czyta wspomnienia z czasów II wojny światowej, pisane przez ludzi z tych terenów, to widać, że wobec tego wszystkiego, co przychodziło ze Wschodu od września 1939 r. tylko wiara w Boga dawała nadzieję na lepsze czasy. Dlatego się jej trzymali.

Wielką pomocą w zachowaniu wiary było to, że pozostała z ludźmi pewna część księży katolickich, chociaż wiedzieli, że mogą ich czekać więzienia i łagry. I tak się stało. Większość otrzymała wyroki od 10 do 25 lat łagrów. Tylko bardzo nielicznych to ominęło. Po śmierci Stalina nastąpiły pewne zmiany i zostali uwolnieni z łagrów. Ci, którzy wrócili i mogli pozostać na Białorusi (bo wielu pod presją władz musiało wyjechać), mieli wielki autorytet duchowy. Chociaż otwartych kościołów zostało niewiele, jednak promieniowały na tereny, które nie miały kapłanów i parafii.

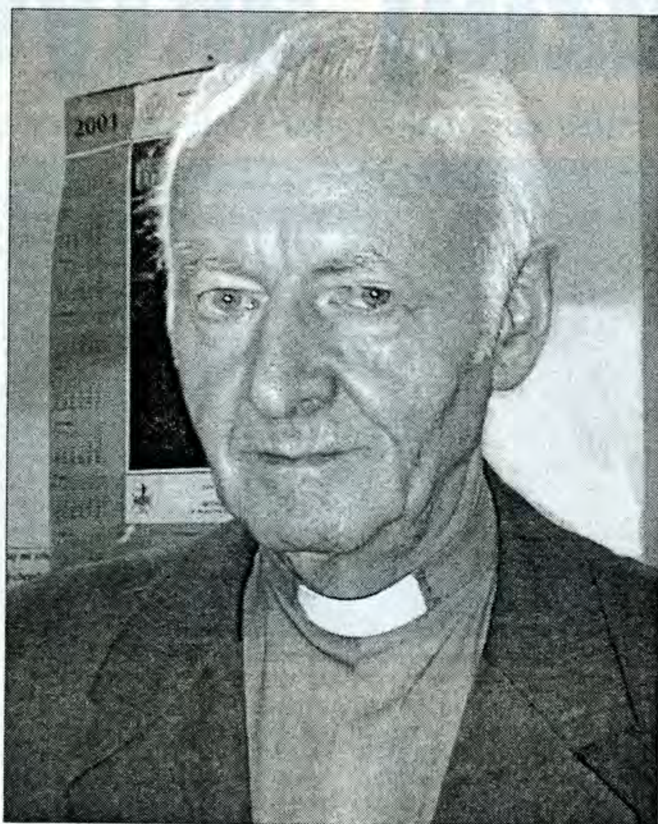
Co oznaczało być kapłanem w latach 20-30. w głębi ZSRR?

- Zadania kapłana są zawsze te same: głoszenie wiary w Jezusa Chrystusa słowem i przykładem. Lata 20. i 30. w ZSRR wymagały zdecydowania się nawet na utratę życia. I taki był los wszystkich księży katolickich, którzy po 1920 r. pozostali w ZSRR: Polaków, Litwinów, Łotyszy, Niemców, Rosjan i innych. To był okres krwawych prześladowań religijnych i do 1938 r. ani jeden ksiądz katolicki nie pozostał na wolności. Kilkudziesięciu zostało rozstrzelanych w latach 1937-1940, głównie na Sołówkach, reszta zmarła w łagrach. Tylko kilku dożyło lat powojennych.

Osobiście znałem trzech z nich: ks. Donata Nowickiego, który w łagrze na Wyspach Sołowieckich potajemnie otrzymał święcenia kapłańskie i po II wojnie światowej był w naszym seminarium duchownym profesorem języka rosyjskiego, ks. Józefa Borodziułę, który po 24 latach spędzonych w łagrach i na zesłaniu mieszkał w Rydze i zmarł tam w 1984 r. oraz ks. Romana Jankowskiego z Żytomierza, który zmarł trzy lata później i również miał za sobą wiele lat łagrów. Był taki czas, kiedy w ZSRR nie było żadnego kapłana na wolności, a jedyny kościół w Moskwie był obsługiwany przez kapelana ambasady amerykańskiej.

Po raz pierwszy na Białoruś ks. profesor przyjechał w roku 1970. Przyjeżdżając po raz kolejny i obserwując życie religijne na tych terenach, co można powiedzieć o rozwoju Kościoła katolickiego w ostatnim dziesięcioleciu?

- W porównaniu z tym, co było w 1970 r., obecny Kościół na Białorusi to kontrast niesłychany. Wtedy nikt nie mógł sobie wyobrazić tego, co obecnie obserwujemy. Księża byli bardzo ograniczeni różnymi bezwzględnymi zakazami w swojej pracy duszpasterskiej. Nie wolno było uczyć dzieci i młodzieży do lat 18. Niektórym odebrano za to tzw. „sprawki". Byli pilnowani przez ukrytych donosicieli na każdym kroku. Dlatego przyszłość widzieli w czarnych barwach. Pamiętam słowa wypowiedziane do mnie na Białorusi przez jednego z księży w 1970r., które mnie zaskoczyły. Powiedział mi wtedy: *„Wydaje się, że Pan Bóg o nas zapomniał"*. Gdy go zapytałem, dlaczego tak mówi usłyszałem: *„Niech ksiądz pomyśli, dzieci i młodzieży nie ma w kościele, bo nie wolno, są tylko sami starsi. Księża wymierają, a nowi nie przychodzą. Jaka nas czeka przyszłość?"*. To była jakby długa i ciemna noc, która trwała już kilkadziesiąt lat i można było stracić nadzieję. Ale nigdy nie trzeba jej tracić.

© T. ZALESKA

Za czasów Gorbaczewa tzw. pieriestrojka sprawiła, że Kościół skazany w programie partii komunistycznej ZSRR na likwidację odrodził się z wielką siłą. I na fundamentach zamkniętych niegdyś parafii odrodziły się dawne wspólnoty religijne. W 1988 r. do odradzających się parafii przyszli pierwsi kapłani z Polski, bo tylko stamtąd mogli przyjść. Ojciec św. Jan Paweł II mianował biskupów, powołał do życia dawne i nowe diecezje, np. diec. grodzieńską, później powstało seminarium i dzisiaj mamy setki parafii. Za przedwojenną wschodnią granicą polską, gdzie przez wiele lat nie było ani jednego kościoła, jest ich kilkadziesiąt, jeśli nie więcej. To są znane sprawy i mówię o nich tylko dla przykładu, że nie trzeba tracić nadziei.

A jakie nowe problemy Kościoła na Białorusi widzi ks. profesor?

- Jest ich niemało i wspomnę tylko o najważniejszych. Kiedyś wiara opierała się na silnym przywiązaniu do Kościoła i kapłanów, a ludzie byli tu odcięci od innego świata, który mógł nieść różne zagrożenia. Dziś Kościół na Białorusi przeżywa odrodzenie, ale żyje już w innym świecie niż dawniej. Kiedyś państwo narzucało siłą i strachem wiarę w komunizm i w ateizm, to znaczy w to, że Pana Boga nie ma. Dziś tego nie czyni. Ale za to potężne środki wpływu na życiowe nastawienie człowieka, takie jak telewizja, radio, film, pisma, Internet itp. ukazują taki wzór życia, w którym przykazania Boskie się nie liczą. Na pierwszym miejscu stają wartości materialne, przyjemności, pieniądz i dobrobyt. To są rzeczywiste wartości. Ale jeśli zajmą pierwsze i najważniejsze miejsce w życiu człowieka, to dla Pana Boga nie ma już miejsca i człowiek zaczyna zajmować Jego miejsce.

W krajach zachodnich wchodzą w życie takie ustawy, które podważają dotychczasowe i ogólnoludzkie pojęcia, rodziny i małżeństwa i życia ludzkiego w ogóle. Przed tym nie można zamknąć granicy, bo te wzory idą dziś na cały świat, jak się to mówi, na falach eteru. To jest jeden z tych nowych problemów Kościoła. W tej sytuacji nie wystarczy już, jak dawniej, gdy było mało kapłanów, pośpieszne odprawianie nabożeństw w wielu kościołach. Obecność młodego kapłana i dzieci w kościele, która jeszcze dziesięć lat temu wzruszała ludzi i przyciągała do kościoła, stała się czymś zwyczajnym. Teraz konieczne jest nauczanie i tworzenie prawdziwych wspólnot wiary, w których ludzie znajdą duchowe, religijne i ludzkie oparcie. Wielkie parafie, liczące 10 lub 15 tys. ludzi, jak bywa to nadal np. w Polsce, nie sprzyjają powstawaniu takiej wspólnoty. Wczoraj usłyszałem od jednego z tutejszych Polaków bardzo ciekawe powiedzenie: *"Kościół może się rozszerzać, a się nie rozwijać "*. Wskazał w nim to, co jest najważniejsze w Kościele.

Czego ma się obawiać Kościół katolicki na Białorusi?

- Kościół ma zapewnienie Chrystusa, że *"bramy piekielne go nie zwyciężą"*. Dlatego się nie obawia się przyszłości, choć mogą go czekać bardzo ciężkie próby i prześladowania, jak było to niedawno na tych ziemiach. Jego siłą jest obecność w nim Jezusa Chrystusa. Ale Kościół składa się także z ludzi, słabych i grzesznych, istnieje w konkretnym czasie i w konkretnej przestrzeni geograficznej. I musi wciąż rozwiązywać trudne problemy, jakie się rodzą w tej zmiennej rzeczywistości ziemskiej. Takim nowym problemem stał się np. problem nowych języków w liturgii, nauczaniu i duszpasterstwie w Kościele na Wschodzie. Kiedyś przez wieki była tu łacina i język polski. Ale księża odpowiadali ludziom w tym języku, w jakim się do nich zwracali ludzie, po polsku, po rosyjsku czy "po prostemu". Obserwowałem to nieraz w różnych parafiach.

Należysz do narodu, w języku którego się modlisz — to jest aktualne na naszych terenach, jest to ściśle związane z historią. Właśnie mówiąc o języku liturgii nakreśla się problem, o którym sygnalizują w swoich listach nasi czytelnicy- to proces wprowadzenia języka białoruskiego.

- Jest tu wiele nieporozumień i bolesnych dla wiernych problemów, które należy wyjaśniać.

Chciałbym najpierw zwrócić uwagę na zjawisko, którego ludzie w Polsce nie rozumieją. Polega ono na tym, że Polacy na tych ziemiach różnią się od innych narodowości nie tym, że mówią po polsku na co dzień, lecz tym, że używają języka polskiego w kościele i w życiu religijnym. Nie znają języka polskiego, bo nie mieli możliwości uczyć się go, lub dlatego, że ukrywali swoją narodowość, by osiągnąć awans zawodowy i społeczny. Władze carskie w drugiej połowie XIX w. zaczęły usuwać z kościołów katolickich język polski. Za czasów ZSRR, a często i dzisiaj, język polski mogli słyszeć tylko w kościele. Dlatego stał się dla nich tak bardzo drogi jako język wiary i narodowej tożsamości Polaków. I dziś kościoły są dla nich, pomimo różnych zmian na lepsze, nie tylko miejscami wyrażania wiary, ale i najważniejszymi, a praktycznie biorąc często jedynymi instytucjami, w których szukają oparcia dla swojej polskości. Podobną rolę pełniły i pełnią języki ojczyste w świątyniach i modlitwie w wypadku innych narodowości w Rosji i ZSRR, np. Niemców i Żydów.

Po II Soborze Watykańskim weszły stopniowo do liturgii na Białorusi i gdzie indziej współczesne języki. Najpierw polski, a później rosyjski i białoruski. Uzasadnieniem były na początku potrzeby duszpasterskie. W kościołach pojawili się wierni innej, niż polska narodowości, pochodzący z rodzin mieszanych lub też wynarodowieni Polacy. Inna potrzeba wprowadzenia nowych języków wynikała stąd, że trzeba było zmienić stereotyp, który utożsamiał Kościół katolicki z narodowością polską i polskością. Znamy wszyscy określenia, takie jak "polski kostioł", "polskoje kładbiszcze", "katolik--Polak", "polska wiara" itp., używane jako określenia Kościoła katolickiego, kościołów katolickich, cmentarza katolickiego, katolika i katolicyzmu w ogóle. Ten stereotyp nie pozwalał niektórym ludziom dostrzegać uniwersalnego i ponadnarodowego charakteru Kościoła. Obecność innych języków, nie tylko polskiego, ukazuje ten charakter i eliminuje stereotypy. Pod tym względem konieczna była pewnego rodzaju "depolonizacja" Kościoła.

Ale w ostatnich kilku latach na niektórych terenachpojawiło się dążenie do eliminacji języka polskiego z nabożeństw w kościołach. Nie na zasadzie realnych potrzeb religijnych i żądań wiernych, lecz w imię odgórnych koncepcji kościelnych i narodowych, przyjętych przez niektórych duszpasterzy. Dokonuje się to w oparciu o słuszną zasadę uniwersalizmu, czyli powszechności Kościoła, lecz w taki sposób, który jej zaprzecza. Bo powszechność oznacza przecież uznanie obecności innych, w tym wypadku Polaków, którzy zachowali i obronili tutaj Kościół w czasach prześladowań.

To zjawisko nie występuje na Grodzieńszczyźnie. Ale niekiedy powstaje i tu problem, gdy chodzi o katechizację dzieci i młodzieży. Rodzice domagają się, by była prowadzona w języku polskim i mają do tego pełne, ludzkie i boskie, prawo. Duszpasterze odpowiadają, że dzieci nie znają tego języka i konieczne są inne języki. Na to z kolei pada odpowiedź ze strony rodziców, że nie będą go znali, jeśli nie będzie go dla dzieci i młodzieży w kościołach. Zostaną bowiem pozbawione jedynego kontaktu z tym językiem. Słuszność tej odpowiedzi potwierdza doświadczenie wielu pokoleń Polaków na Wschodzie. Nie wynosili oni często z domu rodzinnego znajomości języka i nie mówili po polsku na co dzień, lecz doskonale weszli w życie religijne i w sposób heroiczny je zachowali, nierzadko za cenę męczeństwa, dzięki obecności tego języka w kościołach. Nie chodzi, rzecz jasna, o zasadę wyłączności językową, lecz o jego obecność w kościele zgodnie z oczekiwaniami i prawem do niego wiernych.

Jak wiadomo, można niekiedy usłyszeć na Białorusi opinie o konieczności przejścia duszpasterstwa w Kościele katolickim obrządku łacińskiego na tzw. język państwowy, niezależnie od narodowości wiernych. Ale przecież język w kościele nie zależy od kraju, lecz od narodowości wiernych. W Polsce Litwini, Ukraińcy, Białorusini, Niemcy i inni mają w kościołach taki język, jakiego sobie życzą. W Rumunii narodowa mniejszość węgierska korzysta w kościołach ze swojego języka. W Szwajcarii ludzie jednej szwajcarskiej narodowości używają trzech języków w życiu państwowym i religijnym, lecz istnieje jeden szwajcarski naród i patriotyzm.

W dyskusjach na temat poruszanych tu problemów można też usłyszeć opinię, że zadaniem Kościoła nie jest służenie zachowaniu świadomości narodowej Polaków i uczenie ich języka polskiego. Jest to słuszne stwierdzenie. Lecz nie jest nim także zmienianie jej na inną, za pomocą innego języka w kościele, jeśli jest to wbrew woli wiernych. Ma to miejsce tam, gdzie wierni, pragnący mieć w kościele swój język ojczysty, nie mogą go wybierać, gdyż nie mają takiej możliwości. Nie dotyczy to oczywiście Grodzieńszczyzny.

Dziedzina, którą ks. prof. się zajmuje, to socjologia grup etnicznych oraz Kresy Wschodnie. Skąd to zainteresowanie ?

- Pochodzę z Mazowsza i po raz pierwszy przyjechałem na Białoruś do wsi pod Oszmianą na Wileńszczyźnie. Tak zaczęła się moja fascynacja tą ziemią, na której od wieków w dawnej Rzeczypospolitej żyły obok siebie w zgodzie i przyjaźni różne narodowości: Białorusini, Polacy, Litwini, Żydzi, Tatarzy, Niemcy, Karaimi i inni. To było dla mnie niezwykłym odkryciem, bo w szkole i w seminarium duchownym o tym się wówczas nie mówiło. Coś niecoś tylko wiedziałem o tym z moich lektur. Wtedy żyło jeszcze pokolenie ludzi sprzed wojny, z którym natychmiast znalazłem wspólny język. Interesowało mnie to, jak ludzie na wsi przeżyli ten straszny wstrząs jakim była tzw. kolektywizacja, gdy zabierano im i niszczono dorobek całego życia. Wzruszające dla mnie było życie religijne, niekiedy ukryte, które wtedy miało taką żarliwość, jakiej dzisiaj już chyba nie ma. Nie było wtedy wolności religijnej. To wszystko było ciekawe.

Spotkałem wiele osób pięknych duchowo, bardzo przywiązanych do wiary i kultury polskiej bardziej niż ludzie w Polsce, patrzyłem na "podpolne" życie zakonne różnych zgromadzeń żeńskich, bardzo żarliwe i oddane Kościołowi. Robiło to duże wrażenie. Zacząłem o tym pisać, bo nikt tego nie robił. I tak się zaczęła ta wschodnia życiowa przygoda. Potem zająłem się także najnowszą historią Kościoła na tych ziemiach, bo nie można zrozumieć dnia dzisiejszego bez odniesienia się do przeszłości. Teraźniejszość wynika z historii.

Podczas ostatniego pobytu co udało się zwiedzić i jakie wrażenia to pozostawiło?

- Mój pobyt był bardzo krótki, niespełna trzydniowy. Moje wrażenia są więc raczej powierzchowne. Mogłem zobaczyć tylko piękne domy polskie w Szczuczynie i w Lidzie, a w Wołkowysku także szkołę polską, nowoczesną i sympatyczną. Mogłem także odwiedzić małe gospodarstwo wiejskie po drodze z Wołkowyska do Grodna i oglądać narzędzia pracy na roli, których dawno nie widziałem. Oglądałem je z pewnym wzruszeniem, bo przypomniały mi dzieciństwo i lata pracy na wsi zaraz po wojnie. Ale najprzyjemniejsze wrażenie wiążą się ze spotkaniami z życzliwymi, sympatycznymi i oddanymi kulturze polskiej ludźmi. Wszystkim bardzo serdecznie dziękuję za gościnność.

Rozmawiała
Tatiana ZALESKA

Zdolni i utalentowani

Dnia 28 października br. w Domu Polskim w Lidzie odbył się VIII Dziecięcy Festiwal Piosenki Polskiej

ciąg dalszy ze str. 1

W tym roku po raz pierwszy przyjechał zespół z Porzecza pod kierownictwem Aliny Kisiel i Emmy Łazarenkowej, który oczarował publiczność.

Porywające tańce rzeszowskie, suitę kaszubską i "Trojak" w wykonaniu zespołu "Raduńskie Słowiki" z Radunia pod kierownictwem Franciszki Gabis wywołały powszechny aplauz na widowni.

Dużym zainteresowaniem cieszył się zespół "Katowickie Gwiazdki" z Zabłocia pod kierownictwem Leonidy Pyszyńskiej, chór z Borysowa pod kierownictwem Ałły Nicijewskiej oraz zespół "Stokrotka" z Zabłocia pod kierownictwem Haliny Nienartowicz.

Jak zwykle, rewelacyjny był zespół "Polskie Kwiaty" z Ostrowca pod kierownictwem Marii Tararuk, który powstał w 1999r.

W iście kresową atmosferę wprowadził zespół "Kresowe Krasnoludki" z Putryszek pod kierownictwem Heleny Mieńszykowej. W ich wykonaniu zabrzmiały patriotyczne pieśni "Polskie kwiaty" i "Tacy sami jak my".

Chór "Credo" ze Słonimia pod kierownictwem Natalii Kuklickiej wspaniale popularyzuje polską muzykę wykorzystując ze skarbnicy polskiej najbardziej lubiane pieśni "Mazur", "Krakowiak", "Gdy serce twe".

Największe brawa publiczności otrzymały dwie wokalistki Wiktoria Zielińska z Nowogródka z piosenką "Kochana samba" oraz Irena Prokopczyk z Pińska z piosenką "Deszczowy dzień".

Bogaty program artystyczny przedstawił Zespół Pieśni i Tańca ze Szkoły Polskiej z Wołkowyska pod kierownictwem Tamary Mikłaszewicz. Zespół jest uzupełnieniem polskiej edukacji, pomaga w odradzaniu polskiej tradycji, jest naturalnym sposobem nauki języka i poznania literatury, a jego udział w festiwalu napawa dumą i radością ze spotkania, które wzbogaca i pomaga nawiązywać kontakty. Wszystkich młodych artystów publiczność nagrodziła gorącymi brawami.

Koniec festiwalu przebiegał w rytmach muzyki współczesnej. Swoje umiejętności wokalne przedstawili członkowie lubianego i gorąco oklaskiwanego przez wszystkich zespołu "Anżelika" z Lidy pod kierownictwem Anżeliki Biruk. Zespół może być dumny z wielu artystycznych osiągnięć jego solistów. Talent, energia i zapał Ksenii Smolskiej, Aleksandra Markiewicza, Julii Ładysz, Olgi Giebień oraz Swietłany Jarosławcewej podbiły serca widzów.

Upiększeniem festiwalu stały się polskie tańce ludowe i pełna wdzięku wiązanka pieśni i tańców rzeszowskich w wykonaniu Zespołu III Liceum im. Wł. Broniewskiego z Ostrowca Świętokrzyskiego z Polski.

Zespół III Liceum im. Wł. Broniewskiego z Ostrowca Świętokrzyskiego

Na zakończenie po. Konsula Generalnego RP w Grodnie Renisław Walter, wiceprezesi ZPB Józef Porzecki i Wiesław Kiewlak oraz kierownik Działu Kultury ZPB Oksana Gołombowska podziękowali wszystkim uczestnikom, wręczyli im dyplomy i wspaniałe maskotki, a także słodkie prezenty. Wspólnie z prezesem Oddziału ZPB w Lidzie Izabelą Tyrkin wyrazili przekonanie, że ta cenna inicjatywa będzie kontynuowana w następnych latach.

Po. Konsula Generalnego RP w Grodnie Renisław Walter w swoim przemówieniu zaznaczył: *"Wszystkie zespoły były najlepsze, a z tych najlepszych były wyjątkowe. Wszyscy uczestnicy zasłużyli na wysoką ocenę".*

"Festiwal stał się wielkim sukcesem, ponieważ dał możliwość spotkania się z wieloma zespołami z różnych miast, pokazał wzrost poziomu artystycznego naszych zespołów oraz to, że na zmianę starszemu pokoleniu przychodzi bardzo utalentowane młode pokolenie" — powiedziała kierownik Działu Kultury ZPB Oksana Gołombowska.

Wszystkim organizatorom należą się podziękowania i gratulacje.

Iness TODRYK

FOTO W **Głosie**

W akcji sprzątania cmentarzy w Grodnie 27 października br. wzięli udział: działacze ZPB na czele z wiceprezesem Wiesławem Kiewlakiem, TMP, redakcja **Głosu.**

Fot. J.WANIUKIEWICZ

BRASŁAWSZCZYZNA

Człowiek, któremu nie jest obojętny los ziemi ojczystej, wkłada w jej rozkwit swoje pomysły, starania i siły. Każdy, dbając o dobro ziemi rodzinnej, pełni swoją misję.

Pragniemy dziś złożyć najserdeczniejsze podziękowania tym wszystkim, którzy urodzili się na ziemi słobódzkiej w rejonie brasławskim i przyczynili się do rozwoju kulturalnego, duchowego, intelektualnego poziomu życia Oddziału ZPB w Słobódce.

Szczególne podziękowania drogim rodakom z Polski za pomoc finansową przeznaczoną na zakup Domu Polskiego w Słobódce. Do akcji tej dołączyli się Jan Rozwandowicz, Jerzy Żurawski, Stanisław i Wiktor Żurawscy, Zofia i Mirosław Pasturczykowie oraz Jan Conrad z Florydy.

Mówią, że każdy dar serca uszlachetnia serce, więc życzymy, by każdy człowiek, którego spotkanie na drodze życia, zauważył i docenił szlachetność i dobroć Waszych serc.

Wdzięczni rodacy z Oddziału ZPB w Słobódce

LIDA

W imię zdrowia fizycznego i moralnego

Świątecznie i uroczyście rozpoczął się nowy rok nauczania na uniwersytecie „III Wiek" przy Domu Polski w Lidzie. Słuchaczy serdecznie witał rektor podobnej uczelni w Białymstoku Czesław Kryszkiewicz. Życzył kolegom dobrych sukcesów i wręczył prezenty kierownicze uniwersytetu Leokadii Szorkinej i prezes Oddziału ZPB w Lidzie Izabeli Tyrkin.

Dla ludzi w starszym wieku, jak wiadomo, najważniejsze jest zdrowie. Dlatego symbolicznym jest to, że nowy rok nauczania rozpoczął się z wykładu na ten temat. Co należy robić i jak się zachowywać, żeby starość była zdrowa i radosna, opowiedziała prof. medycyny Barbara Bień. Po wykładzie odbył się koncert chóru kombatantów z Białegostoku. Liryczne i patriotyczne pieśni podniosły nastrój obecnych, przywróciły przyjemne wspomnienia młodości. Wystąpienia gości były wynagradzane oklaskami wdzięcznych ludzi.

„Człowiek tak długo żyje, jak długo się uczy". Plakat z mądrą wypowiedzią Czesława Miłosza umieszczono nad sceną Domu Polskiego. Lidzianie, jak widzimy, podążają śladami laureata Nobla i człowieka, którego uważają za swego ziomka.

A. ŻAŁKOWSKI

Dzień szkoły

W dniu 21 października w Domu Polskim w Lidzie odbył się ciekawy program artystyczny.

Już od dawna mamy piękną tradycję obchodzenia Dnia Szkoły. Uczniowie uczący się języka polskiego jako przedmiotu i fakultatywnie, prezentują swoją wiedzę i umiejętności z literatury, historii, muzyki dla widzów na sali Domu Polskiego. Tym razem program na temat „Jesienne obrazy" przedstawiły dzieci szkół nr 1, 3, 16 (nauczyciel-ka I. Samotyja).

W uroczystości także wzięli udział zwycięzcy miejskiego konkursu recytatorskiego „Malwy 2001", recytowali wiersze, otrzymali dyplomy i nagrody. Teraz szykują się do konkursu, który odbędzie się w Grodnie.

W trochę smutny nastrój jesiennych obrazów dużo dynamizmu i wesołości wnieśli uczestnicy zespołu „Kresowe zabawy" (kierownik O. Łowkis). Wystąpili z nowym programem, który zaprezentują w Niemczech na II Festiwalu Polonijnych Zespołów Folklorystycznych. Były to tańce kresowe, regionalne, kurpiowskie.

Sala hucznymi oklaskami witała uczestników programu, który odbył się w ciepłej, życzliwej atmosferze.

Nauczycielka języka polskiego Irena SAMOTYJA

FOTO W **Głosie**

Mińsk. Dom Polski

Dnia 24 października br. odbyły się robocze spotkania prezesa Rady Naczelnej Konstantego Tarasiewicza, prezesa ZPB Tadeusza Kruczkowskiego, wiceprezesa Józefa Porzeckiego w Mińskim, Borysowskim i Nieświeskim oddziałach, podczas których omówiono aktualne pytania i problemy działalności tych jednostek organizacji.

Inf. wł.

MOHYLEW

Tradycje i nauczanie

W dniu 12 października w Lenino odbyła się uroczystość związana z obchodami 58. rocznicy bitwy, którą wojska polskie i radzieckie stoczyły z Niemcami w okolicach tej miejscowości. Obok kombatantów białoruskich i rosyjskich przybyła także liczna delegacja z Polski. Udział wzięli także przedstawiciele polskiej dyplomacji na czele z change daffaires Ambasady RP Markiem Budźką i Konsulem Generalnym RP w Mińsku Andrzejem Buczakiem. Obok uczestników tamtego boju w uroczystości uczestniczyło sporo młodzieży z różnych krajów. Przemówienia miały wydźwięk wręcz symboliczny, przekazujący *„historyczną pałeczkę" młodym pokoleniom. „Pamięć historii żyje w nas* — zdawała się mówić postawa młodzieży — *myśmy godnymi synami".*

Nie zabrakło na obchodach delegacji z Domu Polskiego w Mohylewie pod przewodnictwem prezesa Jerzego Żurawowicza. Niezależnie od tłumaczenia części oficjalnej, służyliśmy radą i pomocą rodakom z Polski, zwłaszcza tym, którzy do Lenino przyjechali po raz pierwszy. W czasie wspólnego obiadu swobodna atmosfera sprzyjała snuciu wspomnień i zawieraniu nowych przyjaźni. Takie spotkania w Lenino stają się powoli tradycją wiążącą historię z dniem dzisiejszym, a Polskę z Białorusią.

W tym roku szkolnym w Mohylewie pracują już cztery nauczycielki z Polski. Dlatego też oprócz klas zerowych i pierwszych w Szkole Średniej nr 2 mamy też grupy polskie w dwóch miejskich przedszkolach (nr 34 i 81). Pragniemy podziękować prezesowi ZPB Tadeuszowi Kruczkowskiemu za pomoc finansową w zakupie wyposażenia dla klas polskich oraz zabawek i gier dydaktycznych dla grup przedszkolnych. Warto zaznaczyć, że uczących się języka polskiego w Domu Polskim z roku na rok ciągle przybywa.

Longina SZCZEPANIK

Ogłoszenie

W dniach 09.11. - 11.11.2001r. w Siedzibie Zarządu Głównego ZPB w Grodnie odbędą się zajęcia dokształcające dla młodzieży, która weźmie udział w 2002r. w **Republikańskiej Olimpiadzie Literatury i Języka Polskiego na Białorusi.**

Zgłoszenia przyjmowane są do 05.11.2001r. w Dziale Oświaty SZ ZPB. Grodno ul. Dzierżyńskiego 32, tel. 73-81-50

Zarząd Oddziału ZPB w Baranowiczach składa wyrazy współczucia i głębokiego żalu rodzinie i bliskim z powodu śmierci

śp. Stanisława ORŁOWSKIEGO

Poniedziałek

5 listopada

БТ

6:30 Доброе утро, Беларусь!
7:00 Новости.
7:10 Доброе утро, Беларусь!
9:00 Новости.
9:15 Документальный сериал Страны мира». Оман (Международный Французский Канал).
10:05 «Страсти». Сериал (Италия).
10:55 Телебарометр. Прогноз погоды.
11:10 «Человек моря». Сериал
12:00 Новости.
12:15 «Время местное». Репортажи из провинции.
12:40 Международный турнир по теннису. Сателлит. Женщины. Финал.
13:10 Волшебная шкатулка «Союзмультфильма». «Палка-выручалка», «Про козла».
13:45 «Долгая дорога в дюнах». Худ.фильм (Рижская к/с). 7-я серия, заключительная.
15:00 Новости.
15:15 Детективный сериал «Жюли Леско» (Франция).
17:00 «Страсти». Сериал (Италия).
18:00 Новости.
18:20 Зона Икс.
18:30 «Рождение звезды». Док.фильм об участии белорусских спортсменов в Олимпийских играх.
19:10 VII Международный музыкальный фестиваль «Золотой шлягер-2001». Конкурс молодых исполнителей. Передача из Могилева.
20:40 Колыбельная.
21:00 Панорама. Информац. канал.
21:45 «Человек моря». Сериал
22:35 Стадион.
23:00 Планета «АРТ».
23:30 Новости.
23:45 Международный турнир по теннису. Сателлит. Женщины. Финал.

ОРТ

8.00, 11.00(с сурдопереводом), 17.00 Новости.
8.15 «Земля любви». Сериал.
9.15 Каменская: Смерть и немного любви». 1-я серия.
10.20 Документальный детектив.
10.50 Библиомания.
15.00 «Вечный зов». Сериал.
16.00 Большая стирка.
17.25 «С легким паром!» В гостях у Михаила Евдокимова.
18.00 Жди меня.
19.00 «Кто хочет стать миллионером?» Телеигра.
20.00 Время.
20.35 «Каменская: Чужая маска». 1-я серия.
21.40 Независимое расследование.
22.30 Ночное «Время»
22.30 «На футболе» с Виктором Гусевым.
23.30 «Ночная смена» Дмитрия Диброва.
до 0.45

РТР

7.00, 8.00, 10.00, 16.00, 19.00 Вести.
7.15 Экспертиза РТР.
7.30 Москва - Минск.
7.50 Вести - Москва.
8.15 Ура! Каникулы. «Мореплавание Солнышкина». Мультфильм.
8.30 Юрий Беляев в многосерийном художественном фильме «Семейные тайны».
10.30 Ура! Каникулы. «Ничуть не страшно». Мультфильм.
10.40 Фильм «По прозвищу«Зверь».
16.30 Фильм «Корона Российской Империи». 1971 г.
18.00 Телесериал «Московские окна».
19.35 Местное время. Вести - Москва.
19.55 Детектив «Пуаро Агаты Кристи. Тайна оторванной пряжки».
22.00 Вести + Подробности.
22.30 Местное время. Вести - Москва.
22.45 Большой репортаж РТР. «Чечня: неоконченные истории».
23.10 Криминальная комедия «Святой год» (Франция). 1976 г.
1.05-1.08 Прогноз погоды.

Культура

7.00 Программа передач.
7.05, 11.30, 15.00, 17.30, 23.00 Новости культуры.
7.30 «Родная кровь». Худ. фильм
8.55 «Цветик-семицветик». Мультфильм.
9.15 А.Генис. Письма из Америки.
9.40 Полонезы Г.Венявского исполняет М.Федотов (скрипка).
9.55 «Командировка». Док. фильм.
10.35 Сферы. Международное обозрение.
11.45 «Иностранка». Худ. фильм
12.55 «Легенда о злом великане». Мультфильм.
13.15 Вместе с Фафалей.
13.30 Золотая ладья-2001.
14.15 Архитектурная галерея.
14.30 «Осенние портреты». Ирина Бугримова.
15.10 Кино - детям. «Готовы или нет». Телесериал (Австралия, 1993). Режиссер Д.Макинтайр.
15.35 «Командировка». Док.фильм.
16.15 В.-А.Моцарт. Концерт-рондо. Исполняет Л.Тимофеева.
16.30 «Мир авиации». Тележурнал.
17.00 Археология. «Подводная пещера».
17.50 «Мой Эрмитаж». Авторская программа М.Пиотровского.
18.15 «Будденброки». Телесериал
19.15 Ленинградское дело. Лев Гумилев.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.05 К 80-летию Театра им. Евг. Вахтангова. И.Бабель. «Конармия». Спектакль.
22.30 От киноавангарда к видеоарту. «За Анонимное и Бесплатное искусство».
23.20-23.25 Программа передач.

НТВ

05.00, 05.30, 06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00, 23.05 Сегодня.
05.10, 06.20, 07.55, 13.25, 17.40 Криминал.
05.20, 07.15 Впрок.
05.35, 06.40, 13.40 Афиша.
05.40, 07.25 Наши любимые животные.
05.45, 06.45, 07.45 Пять минут с Новоженовым.
05.50, 06.50 Большие деньги.
06.35, 07.40 Карданный вал.
08.25 Служба спасения.
09.25 Намедни.
10.40 Куклы.
11.35 Сериал «Приключения Электроника».
13.45 Сериал «Королева Марго».
15.30, 16.30, 18.55 Сериал «День рождения Буржуя-2».
18.35 Герой дня.
20.00 Алчность.
21.55 Сериал «Скорая помощь».
23.30 Гордон.

Wtorek

6 listopada

БТ

6:30 Доброе утро, Беларусь!
7:00 Новости.
7:10 Доброе утро, Беларусь!
9:00 Новости.
9:15 «Страсти». Сериал (Италия).
10:10 Арсенал. Программа об армии.
10:35 Стадион.
11:00 «Человек моря». Сериал
12:00 Новости.
12:15 Добрый день,Беларусь!
13:0 Худ.фильм «Невеста с Севера»
14:20 Здоровье. Тележурнал.
14:45 Док.сериал «Сокровища мировой культуры»(Германия).
15:00 Новости.
15:15 «Дэнни, расскажи мне историю». Док. сериал (Международный Французский Канал).
15:25 «Все на орбиту!» Познавательный сериал для детей (Международный Французский Канал).
15:35 «Маленькие Эйнштейны». Сериал для детей (Германия).
16:10 «Пять чудес».
16:20 «5 х 5». Информационно-развлекательная программа для старшеклассников.
17:00 «Страсти». Сериал (Италия).
18:00 Новости.
18:15 Зона Икс.
18:25 «Москва - Минск».
18:40 «Восхождение на Олимп». Док.фильм об участии белорусских спортсменов в Олимпийских играх.
19:10 VII Международный музыкальный фестиваль «Золотой шлягер- 2001". Конкурс молодых исполнителей. Передача из Могилева.
20:40 Колыбельная.
21:00 Панорама. Информационный канал.
21:45 «Человек моря». Сериал
22:35 Спорт-курьер.
22:45 Ток-шоу «Дела житейские».
23:10 Новости.
23:25К.Денев в мелодраме «Любимая теща»(Франция).

ОРТ

8.00, 11.00(с сурдопереводом), 17.00 Новости.
8.15 Жди меня.
9.15 Каменская: Смерть и немного любви». 2-я серия.
10.20 Памяти Григория Чухрая. «Жизнь замечательных людей».
10.50 Библиомания.
15.00 «Вечный зов». Сериал.
16.00 Большая стирка.
17.25 Комедийный сериал «Ускоренная помощь».
18.00 «Земля любви». Сериал.
19.00 «Слабое звено». Игровое шоу.
20.00 Время.
20.35 «Каменская: Чужая маска». 2-я серия.
21.40 Лубянка. «Треугольник Пеньковского».
22.30 Ночное «Время».
23.00 «Сати». Авторская программа Сати Спиваковой.
23.30 «Ночная смена» Дмитрия Диброва.
до 1.55.

РТР

8.00, 10.00, 16.00, 19.00 Вести.
8.15 Ура! Каникулы. «Дюймовочка». Мультфильм.
8.40 Ура! Каникулы. Иннокентий Смоктуновский, Наталья Сайко и Владимир Вихров в фильме-сказке «Осенние колокола». 1978 г.
10.30 «Санта-Барбара». Телесериал (США).
16.30 Армен Джигарханян, Владимир Ивашов, Иван Переверзев и Ролан Быков в приключенческом фильме «Корона Российской Империи». 1971 г.
18.00 Премьера. Анна Арланова, Марина Могилевская, Игорь Бочкин, Юлия Рутберг и Николай Чиндяйкин в телесериале «Московские окна».
19.35 Местное время. Вести - Москва.
19.55 Творческий вечер Игоря Крутого.
23.35 Последний сеанс. Ирина Розанова, Александр Панкратов-Черный и Наталья Гундарева в комедии «Личная жизнь королевы». 1993 г.
1.10-1.13 Прогноз погоды.

Культура

7.00 Программа передач.
7.05, 11.30, 15.00, 17.30, 23.00 Новости культуры.
7.30 «Динго». Художественный фильм (Франция - Австралия, 1991). Режиссер Рольф де Хиир.
9.15 Золотой пьедестал. Лариса Лазутина.
9.40 Документальный экран. «Художник и время. В.И.Ленин в кино: 1918 - 2001».
10.35 Дом актера. Вечер памяти Дмитрия Журавлева.
11.15 «Приключения Хомы». Мультфильм.
11.45 «После дождичка в четверг...» Худ. фильм (К/ст. им. М.Горького, 1985). Режиссер М.Юзовский.
13.00 «Али-Баба и сорок разбойников». Мультфильм.
13.30 Вместе с Фафалей.
13.45 Дело житейское.
14.15 Власть факта.
14.30 Сценограмма. «Жаворонок».
15.10 Кино - детям. «Готовы или нет». Телесериал (Австралия, 1993). Режиссер Д.Макинтайр.
15.35 Документальный экран. «Художник и время. В.И.Ленин в кино: 1918 - 2001».
16.30 «Российский курьер». Мичуринск (Тамбовская область).
17.00 Археология. «В поисках Мерримака».
17.50 Дворцовые тайны. «Дворец Юсуповых на Литейном».
18.15 «Будденброки». Телесериал (Германия, 1979). Режиссер Франц Петер Вирц.
19.15 Ленинградское дело. Михаил Зощенко.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 К 100-летию нобелевских премий. «Тринадцать плюс». Академик Иван Павлов.
20.40 «Динго». Художественный фильм (Франция - Австралия, 1991). Режиссер Рольф де Хиир.
22.30 «Апокриф». Авторская программа В.Ерофеева.
23.20-23.25 Программа передач.

НТВ

05.00, 05.30, 06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00, 23.05 Сегодня
05.10, 06.20, 13.25, 17.40 Криминал.
05.20, 07.15, 12.50 Впрок.
05.35, 06.40, 13.40 Афиша.
05.40, 07.25 Наши любимые животные.
05.45, 06.45, 07.45 Пять минут с Новоженовым.
05.50, 06.50 Большие деньги.
06.35, 07.40 Карданный вал.
07.55, 21.55 Сериал «Скорая помощь».
09.25 Алчность.
10.10 Дог-шоу «Я и моя собака».
11.30 Сериал «Приключения Электроника».
13.45 Сериал «Королева Марго».
15.30 Сериал «Салон красоты».
16.35, 18.55 Сериал «День

Środa

7 listopada

БТ

7:00 Новости.
7:10 Б.Бабочкин в худ.фильме «Чапаев»(«Ленфильм»).
8:40 Волшебная сокровищница «Союзмультфильма». «Отважный Робин Гуд».
9:00 Новости.
9:15 Сад мечты. Передача для дачников.
9:40 Д.Харатьян в худ.фильме «Зеленый фургон»(Одесская к/ст). 1-я и 2-я серии.
12:00 Премьера док.фильма «Примерка судьбы» об участии белорусских инвалидов-колясочников в Паралимпийских играх.
12:25 М.Пуговкин, М.Водяной, Н.Сличенко в комедии «Свадьба в Малиновке»(«Ленфильм»).
14:00 Футбол. Чемпионат Беларуси. «Динамо-Минск» - «БАТЭ»(Борисов).В перерыве (14.50) - Третий тайм.
15:50 Новости.
16:05 Союзное вече.
16:25 VII Международный музыкальный фестиваль «Золотой шлягер-2001» Торжественное закрытие. Передача из Могилева.
18:55 Романтической комедии «Сбежавшая невеста» (США).
21:00 Панорама.
21:35 Третий тайм. Итоги чемпионата Беларуси по футболу.
22:05 Л.Гурченко,Л.Ахеджакова, С.Крючкова, И.Кулченко в эксцентрической комедии «Старые клячи»(Россия). 1-я и 2-я серии.
24:00 Новости.

ОРТ

7.00, 9.00(с сурдопереводом), 14.00(с сурдопереводом), 17.00 Новости.
7.10 Михаил Пуговкин в комедии «Шельменко - денщик».
9.10 Смехопанорама Евгения Петросяна.
9.50 Лубянка. «Треугольник Пеньковского».
10.30 40 лет шутя. КВН. Фрагменты биографии.
11.25 Веселые истории в журнале «Ералаш».
11.50 Владимир Меньшов и Александр Розенбаум в боевике «Чтобы выжить».
14.10 Евгений Петросян, Елена Степаненко, Максим Галкин, Ефим Шифрин и другие в праздничной юмористической программе.
15.20 Товарищ Сухов и все, все, все... в фильме «Белое солнце пустыни».
17.15 «Кто хочет стать миллионером?» Телеигра.
18.15 Олегу Газманову - 50! Все звезды в юбилейном концерте.
20.00 Время.
20.35 Продолжение юбилейного концерта Олега Газманова.
22.00 Алексей Серебряков и Виталий Соломин в фильме «Тесты для настоящих мужчин».
23.30 «Ночная смена» Дмитрия Диброва.
до 1.55

РТР

6.00 Анатолий Папанов, Александр Белявский, Ростислав Плятт, Жанна Прохоренко, Евгений Лебедев и Василий Лановой в фильме «Иду на грозу». 1965 г.
8.35 Прогноз погоды.
8.40 Папа, мама, я - спортивная семья.
9.25 Доброе утро, страна.
10.05 Аншлаг.
11.05 Концерт Натальи Орейро в Кремле.
13.00, 19.00 Вести.
13.20 Евгений Матвеев, Галина Польских, Никита Джигурда и Лариса Удовиченко в фильме «Любить по-русски». 1995 г.
15.05 Евгений Матвеев, Галина Польских, Никита Джигурда и Лариса Удовиченко в фильме «Любить по-русски-2". 1996 г.
16.55 Евгений Матвеев, Галина Польских, Никита Джигурда и Лариса Удовиченко в фильме «Губернатор. Любить по-русски-3». 1999 г.
19.25 Бенефис Романа Карцева.
20.55 Вечерний сеанс. Сергей Бодров, Виктор Сухоруков, Сергей Маковецкий и Ирина Салтыкова в фильме «Брат-2». 2000 г.
23.30 Последний сеанс. Эван МакГрегор в остросюжетном фильме «Глаза подсматривающего» (США). 1999 г.
1.35-1.38 Прогноз погоды.

Культура

9.00 Программа передач.
9.10 «Добро пожаловать, или посторонним вход воспрещен». Художественный фильм («Мосфильм», 1964). Режиссер Э.Климов.
10.20 Монолог. Аркадий Райкин.
11.20 «Гори, гори, моя звезда». Художественный фильм («Мосфильм», 1969). Режиссер А.Митта.
12.45 «Малыш и Карлсон». Мультфильм.
13.30, 21.00 Новости культуры.
13.45 Гости Старого цирка.
14.25 «Сиреневая усадьба». Документальный фильм. Режиссер А.Бланк.
15.50 «Старинный детектив». Телеспектакль по рассказам Э.По и Ч.Диккенса. Режиссер П.Резников.
17.20 Павел Лисициан. Масштаб таланта.
18.00 Время капустника: кирпичи на «Четвертой стене».
19.00 «Самая красивая». Художественный фильм (Италия, 1951). Режиссер Л.Висконти.
20.55 Программа передач.
21.20 Личные воспоминания о большой жизни.
21.25 Смехоностальгия.
21.50 Век кино. «Опасные гастроли». Художественный фильм (Одесская к/ст., 1969). Режиссер Г.Юнгвальд-Хилькевич.
23.13 Коммунальная история.
23.20 -23.25 Программа передач.

НТВ

05.15 Комедия «Волга-Волга».
07.00, 09.00, 11.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
07.15 Приключенческий фильм «Акция».
09.20 Сериал «Приключения Электроника».
10.25 «Подъем».
11.25 Профессия - репортер.
11.45 Шоу Елены Степаненко.
12.35 Фильм «Миллион лет до нашей эры».
14.25 «Одесские рассказы. «Грация».
15.20 Совершенно секретно.
16.10 Комедия «Опасно для жизни!»
18.35 Концерт.
21.55 Фильм «Изгоняющий дьявола».

Czwartek

8 listopada

БТ

6:30 Доброе утро, Беларусь!
7:00 Новости.
7:10 Доброе утро, Беларусь!
9:00 Новости.
9:15 «Страсти». Сериал(Италия).
10:10 Судьба человека. Игорь Лемутов.
10:35 «Пой, душа!». Праздник «Дожинки» в Кировском районе.
11:00 «Человек моря». Сериал (Аргентина).
12:00 Новости.
12:15 Добрый день, Беларусь!
13:00 П.Вельяминов в худ.фильме «Тени исчезают в полдень» («Мосфильм»).1-я серия.
14:25 Док. сериал «Сокровища мировой культуры»(Германия).
15:00 Новости.
15:15 «Дэнни, расскажи мне историю». Док.сериал (Международный Французский Канал).
15:25 «Все на орбиту!» Познавательный сериал для детей (Международный Французский Канал).
15:40 «Маленькие Эйнштейны». Сериал для детей (Германия).
16:10 «Пять чудес».
16:20 «5 х 5». Информационно-развлекательная программа для старшеклассников.
17:00 «Страсти». Сериал (Италия).
18:00 Новости.
18:20 Зона Икс.
18:30 Познавательный сериал «Пятое измерение» (Международный Французский Канал).
19:00 Фантастический боевик «Вирус» (США).
20:40 Колыбельная.
21:00 Панорама. Информационный канал.
21:45 «Человек моря». Сериал (Аргентина).
22:35 Спорт-курьер.
22:45 Королевская охота.
23:10 Новости.

ОРТ

8.00, 11.00(с сурдопереводом), 17.00 Новости.
8.15 «Земля любви». Сериал.
9.15 «Каменская: Чужая маска». 1-я серия.
10.20 Смехопанорама Евгения Петросяна.
10.50 Библиомания.
15.00 «Вечный зов». Сериал.
16.00 Большая стирка.
17.25 Юмористическая программа «Сами с усами».
18.00 «Земля любви». Сериал.
19.00 «Слабое звено». Игровое шоу.
20.00 Время.
20.35 «Каменская: Не мешайте палачу». 1-я серия.
21.40 Человек и закон.
22.30 Ночное «Время».
23.00 Формула власти. Президент Словакии.
23.30 «Ночная смена» Дмитрия Диброва.
до 1.55

РТР

8.00, 10.00, 16.00, 19.00 Вес
8.15 Ура! Каникулы. «Ивашка из Дворца пионеров». Мультфильм.
8.25 Ура! Каникулы. Сергей Столяров, Борис Андреев, Андрей Абрикосов и Михаил Пуговкин в фильме-сказке «Илья Муромец». 1956 г.
10.30 «Санта-Барбара». Телесериал (США).
16.30 Александр Пороховщиков в милицейском детективе «Город принял». 1979 г.
18.00 Телесериал «Московские окна».
19.35 Местное время. Вести - Москва.
19.55 Детектив «Три дня вне закона». 1992 г.
22.00 Вести + Подробности.
22.30 Местное время. Вести - Москва.
22.45 Фильм «Группа «Дорз»
1.25-1.28 Прогноз погоды.

Культура

7.00 Программа передач.
7.05, 11.30, 15.00, 17.30, 23.00 Новости культуры.
7.30 «Сталкер». Художественный фильм («Мосфильм», 1979). Режиссер А.Тарковский. 1-я серия.
8.35 «Мальчик-с-пальчик», «Не любо - не слушай», «Комаров» Мультфильмы.
9.10 «Вокзал мечты». Авторская программа Ю.Башмета.
9.40 «Вчерашние кино». Документальный фильм. Режиссер Д.Луньков.
10.35 Отечество и судьбы. Радловы.
11.45 «Жизнь и удивительные приключения Робинзона Крузо». Художественный фильм (Одесская к/ст. 1972). Режиссер С.Говорухин.
13.10 «Кот в сапогах». Мультфильм.
13.30 Вместе с Фафалей.
13.45 «Щелкунчик». II Международный конкурс юных музыкантов.
14.15 Чем живет Россия.
14.30 Д.Самойлов. «Разное». Читает М.Козаков.
15.10 Кино - детям. «Готовы или нет». Телесериал (Австралия, 1993). Режиссер Д.Макинтайр.
15.35 «После победы...» Док. фильм.
16.35 Экспедиция «Чиж».
17.00 Археология. «Пещера Лота».
17.50 Парижский журнал. «Ночная балалайка Парижа».
18.15 «Будденброки». Телесериал
19.15 Ленинградское дело. Ольга Берггольц.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 К 100-летию нобелевских премий. «Тринадцать плюс». Академик Илья Мечников.
20.40 «Сталкер». Худ. фильм 1-я серия.
21.45 «Кармен». Музыкальная фантазия (Япония).
22.30 «Джазофрения». Ведущий И.Бутман.23.20-23.25 Программа передач.

НТВ

05.00, 05.30, 06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00, 23.00 Сегодня.
05.10, 06.20, 13.25, 17.40 Криминал.
05.20, 07.15, 12.45 Впрок.
05.35, 06.40, 13.40 Афиша.
05.40, 07.25 Наши любимые животные.
05.45, 06.45, 07.45 Пять минут с Новоженовым.
05.50, 06.50, 07.50 Большие деньги.
06.35, 07.35 Карданный вал.
08.00 Сериал «Скорая помощь».
09.25 Алчность.
10.10 «Продолжение следует...».
11.25 Фильм «Берегите женщин». 1-я серия.
13.45 Сериал «Королева Марго».
15.30 Сериал «Салон красоты».
16.30, 18.55 Сериал «День рождения Буржуя-2».
18.35 Герой дня.
20.00 Внимание. Розыск!
21.55 Совершенно секретно.
23.25 Гордон.

Piątek

9 listopada

БТ

6:30 Доброе утро, Беларусь!
7:00 Новости.
7:10 Доброе утро, Беларусь!
9:00 Новости.
9:15 «Бригады «Тигра». Сериал (Международный Французский Канал).
10:10 Існасць. Духовная программа.
10:35 Телевитамин.
11:00 «Человек моря». Сериал
12:00 Новости
12:15 Добрый день, Беларусь!
13:00 «Тени исчезают в полдень». Худ.фильм («Мосфильм»). 2-я серия.
14:25 Док.сериал «Сокровища мировой культуры» (Германия).
15:00 Новости.
15:15 «Дэнни, расскажи мне историю». Док.сериал (Международный Французский Канал).
15:25 «Все на орбиту!» Познавательный сериал для детей (Международный Французский Канал).
15:35 «Маленькие Эйнштейны». Сериал для детей (Германия).
16:10 «Пять чудес».
16:20 «5 x 5». Информационно-развлекательная программа для старшеклассников.
17:00 «Бригады «Тигра». Сериал (Международный Французский Канал).
18:00 Новости.
18:20 Зона Икс.
18:30 «Меня зовут Арлекино». Худ.фильм («Беларусьфильм»). 1-я и 2-я серии.
20:40 Колыбельная.
21:00 Панорама. Информац. канал.
21:45 «Человек моря». Сериал (Аргентина).
22:35 Спорт-курьер.
22:45 Белорусская двадцатка.
23:10 Новости.
23:25 Хоккей. Чемпионат Беларуси. «Гомель» - «Химволокно»(Могилёв). 2-й и 3-й периоды.

ОРТ

8.00, 11.00(с сурдопереводом), 17.00 Новости.
8.15 «Земля любви». Сериал.
9.15 «Каменская: Чужая маска». 2-я серия.
10.20 Юмористическая программа «Сами с усами».
10.50 Библиомания.
14.20 Страна чудес. Охота за алмазом в приключенческом фильме «Ограбление в Монте - Карло».
16.00 Большая стирка.
17.25 Документальный детектив. «Шайка для министра». Дело 2000 года. Часть 1-я.
18.00 «Земля любви». Сериал.
18.55 Поле чудес.
20.00 Время.
20.35 «Каменская: Не мешайте палачу». Заключительная серия.
21.45 Боевик «Охранник для дочери».
23.50 Ночное «Время».
0.15 Комедия «Месть пернатого змея». до 2.20

РТР

8.00, 10.00, 16.00, 19.00 Вести.
8.15 Ура! Каникулы. «Тайна третьей планеты». Мультфильм.
9.05 Новая «Старая квартира».
10.30 «Санта-Барбара». Телесериал
16.30 Планета КВН.
17.00 Пресс-клуб.
18.00 Телесериал «Московские окна».
19.35 Местное время. Вести - Москва.
19.55 Остросюжетный фильм «Скалолаз» (США). 1993 г.
22.15 Остросюжетный фильм «Внезапный удар» (США).
0.15 Большой репортаж РТР. «Чужое сердце».
1.10 Горячая десятка.
2.05-2.08 Прогноз погоды.

Культура

7.00 Программа передач.
7.05, 11.30, 15.00, 17.30, 23.00 Новости культуры.
7.30 «Сталкер». Худ. фильм . 2-я серия.
9.05 Музыка Вены.
9.40 «Старые мастера». Док фильм.
10.35 «Русские театральные сезоны в Европе. «Табакерка» на фоне Хельсинки».
11.15 «Муха-цокотуха». Мультфильм.
11.45 «Дубравка». Худ.фильм
13.00 «Дюймовочка». Мультфильм.
13.30 Вместе с Фафалей.
13.45 «Щелкунчик». II Международный конкурс юных музыкантов.
14.15 Чем живет Россия.
14.30 Малые музеи Санкт-Петербурга. Государственный мемориальный музей А.В.Суворова.
15.10 Кино - детям. «Готовы или нет». Телесериал (Австралия, 1993).
15.35 «Старые мастера». Документальный фильм. Режиссер М.Таврог.
16.30 Сенсация. Сенсация? Сенсация...
17.00 Археология. «Пропавшие сокровища Трои».
17.50 «С потолка». Программа О.Басилашвили.
18.15 «Будденброки». Телесериал (Германия, 1979). Режиссер Франц Петер Вирц.
19.15 Ленинградское дело. Павел Филонов.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Билет в Большой...
20.40 «Сталкер». Художественный фильм («Мосфильм», 1979). Режиссер А.Тарковский. 2-я серия.
22.30 «Бесконечная история Голливуда». Ведущий О.Видов.
23.20-23.25 Программа передач.

НТВ

05.00, 05.30, 06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
05.10, 06.20, 13.25, 17.30 Криминал.
05.20, 07.15, 12.45 Впрок.
05.35, 06.40, 13.45 Афиша.
05.40, 07.25 Наши любимые животные.
05.45, 06.45, 07.45 Пять минут с Новоженовым.
05.50, 06.50 Большие деньги.
06.35, 07.40 Карданный вал.
07.55 Очная ставка.
08.25 Путешествия натуралиста.
09.25 Своя игра.
10.10 Внимание. Розыск!
11.25 Фильм «Берегите женщин». 2-я серия.
13.50 «Одесские рассказы: «Грация».
15.30 Сериал «Салон красоты».
16.40 Пепси-чарт.
18.40 Свобода слова.
20.10 Криминальная Россия.
21.45 Женский взгляд.
22.30 Комедия «Частные уроки»

Sobota

10 listopada

БТ

7:00 Новости.
7:10 Існасць. Духовная программа.
7:40 Сериал «Женщина в белом» (Международный Французский Канал). 1-я серия.
8:30 Белорусская двадцатка.
9:00 Новости.
9:15 Экран индийского кино. «Цветок и пламя». 1-я серия.
10:25 «Мир животных». Док.фильм «Глаз на рифе»(Австралия).
11:20 Волшебная шкатулка «Союзмульфильма». «Опять двойка». «Только не сейчас».
12:15 Сад мечты. Передача для дачников.
12.40 Королевская охота.
13:10 Видеофильм «Ботанический сад».
13:30 Детективный сериал «Отряд по борьбе с мафией» (Испания). 1-я серия.
15:00 Новости.
15:15 Парламентский вестник.
15:40 Столица. Информационно-аналитическая программа.
16:05 Здоровье. Тележурнал.
16:30 Вечер с творческой группой «Чистый голос».
17:20 Сериал «Сыщики» (Россия).
18:15 Судьба человека. Мария и Иосиф.
18:40 Из достоверных источников.
19:00 Новости.
19:25 Телевизионный Дом кино. Кинофестивалю стран СНГ и Балтии «Киношок» - 10 лет.
20:00 «На перекрестках Европы». Телефестиваль белорусской песни.
21:00 Панорама.
21:50 Комедия «Плутовство, или Хвост машет собакой» (США).
23:35 Видимо-невидимо.
0:45 Детективный сериал «Отряд по борьбе с мафией» (Испания). 1-я серия.

ОРТ

7.00, 9.00(с сурдопереводом), 14.00(с сурдопереводом), 17.00 Новости.
7.10 Слово пастыря. Митрополит Кирилл.
7.25 Зов джунглей.
7.55 Веселые истории в журнале «Ералаш».
8.05 «Эх, Семеновна!» Всероссийский конкурс частушек.
8.50 Библиомания.
9.10 Смехопанорама Е. Петросяна.
9.45 Смак.
10.05 40 лет шутя. КВН. Фрагменты биографии.
11.05 В мире животных.
11.50 Здоровье.
12.35 «Чтобы помнили...» Николай Гриценко. Ведущий - Л.Филатов.
13.15 История одного шедевра. Русский музей.
13.30 Дисней-клуб: «Все о Микки Маусе».
14.10 Фильм «Это случилось в милиции».
15.50 «На страже порядка». Праздничный концерт.
17.20 Человек и закон. Специальный выпуск.
17.55 «Предел прочности» («Убойная сила - 3») Киноверсия.
20.00 Время.
20.35 «Предел прочности» («Убойная сила - 3») Киноверсия.
22.35 «На съемках «Убойной силы». Спецрепортаж.
22.55 Футбол. Отборочный матч Чемпионата мира. Сборная Украины - Сборная Германии.
до 0.55

РТР

7.20 «Телепузики». Программа для детей.
7.45 Папа, мама, я - спортивная семья.
8.30 Золотой ключ.
8.50 Почта РТР.
9.20 Доброе утро, страна.
10.00 «Сто к одному». Телеигра.
10.55 Ток-шоу Татьяны Веденеевой «Рядом с тобой».
11.55 Детективный сериал «Тайный агент» (США).
13.00, 19.00 Вести.
13.20 Детективе «Инспектор уголовного розыска». 1971г.
15.00 Фестиваль песни «Виктория», посвященный Дню милиции.
17.00 Моя семья.
17.55 Аншлаг.
19.25 Зеркало.
20.00 Концерт, посвященный Дню милиции. Трансляция из ГКД.
22.30 Комедия «Бархатные ручки»
0.35 «Кинескоп» с Петром Шепотинником. «Война».
1.30-1.33 Прогноз погоды.

Культура

9.00 Программа передач.
9.10 «Ну, погоди!» Мультфильмы.
9.50 Мой цирк.
10.15 Бабушкины рецепты.
10.30 Золотой пьедестал. Михаил Таль.
11.00 Графоман.
11.25 Чудеса погоды. «Снег».
11.50 «Служили два товарища». Художественный фильм
13.30, 21.00 Новости культуры.
13.45 «Время музыки». Тележурнал.
14.10 «Межа», «Горшочек каши». Мультфильмы.
14.40 «Уоррен Битти». Док. фильм
15.35 Телетеатр. Классика. И.Райхельгауз на ТВ.
16.30 «Романтика романса». Ведущий Л.Серебренников.
17.00 «Майские цветы». Телесериал
18.00 Сферы. Международное обозрение.
18.40 Новая театральная гостиная.
19.45 «Исторические концерты». Играет пианист Артур Рубинштейн.
20.15 В вашем доме. Павел Коган. Константин Райкин.
21.20 Личные воспоминания о большой жизни.
21.25 «Комиссар». Худ. фильм
23.20-23.25 Программа передач.

НТВ

05.15 Музыкальный фильм «Сказание о Земле Сибирской».
07.00, 09.00, 11.00, 15.00, 21.00 Сегодня.
07.15 «Улица Сезам».
07.40 Большие родители.
08.20 Без рецепта.
09.15 Криминал.
09.50 Женский взгляд.
10.25 Квартирный вопрос.
11.20 Комедия «Девять месяцев».
13.30 Путешествия натуралиста.
14.00 Своя игра.
15.25 Очная ставка.
16.00 Шоу Елены Степаненко.
17.00 Откройте, милиция!
18.20 Боевик «Долгий поцелуй на ночь».
21.30 Профессия - репортер.
22.15 Цвет ночи.
22.50 «Чайка».
00.45 Кома.

Niedziela

11 listopada

БТ

7:00 Новости.
7:10 Сериал "Река надежды" (Франция). Заключительная серия.
8:10 "Агромир". Информационно-аналитическая программа.
8:35 "Арсенал". Программа об армии.
9:00 Новости.
9:15 Экран индийского кино. "Бог знает". 2-я серия.
10:35 Телевитамин.
11:05 "Все нормально, мама!" Развлекательная программа.
11:45 Мультиклуб.
12:10 Фильм-сказка. "Пеппи Длинный чулок" ("Мосфильм"). 1-я и 2-я серия.
14:20 "Пой, душа!" Праздник "Дожинки" в Кировском районе.
14:50 "И другие официальные лица".
15:00 Новости.
15:15 Мир и мы.
15:35 Худ.фильм "Экипаж" ("Мосфильм"). 1-я и 2-я серии.
17:55 Криминальное досье.
18:20 "Встреча в Троицком" с Александром Домарацким.
18:45 "Время местное". Репортажи из провинции.
19:15 Планета "АРТ".
19:45 Телебарометр. Прогноз погоды.
20:00 Панорама.
20:35 VII Международный музыкальный фестиваль "Золотой шлягер-2001". "Имена, имена..."
22:15 Спорт-курьер.
22:25 Детективный сериал "Жюли Леско" (Франция).
23:55 Теннис. Сателлит. Женщины.

ОРТ

7.00, 9.00(с сурдопереводом), 14.00(с сурдопереводом), 17.00 Новости.
7.10 Армейский магазин.
7.40 Дисней-клуб: «Русалочка».
8.05 Утренняя звезда.
8.50 Библиомания.
9.10 «Непутевые заметки» с Дм.Крыловым.
9.30 Пока все дома.
10.05 Документальный детектив. «Шайка для министра». Дело 2000 года. Часть 1-я.
10.35 Юмористическая программа «Сами с усами».
11.05 Клуб путешественников.
11.50 Боевик «Операция «Свобода». Заключительная серия.
12.50 Умницы и умники.
13.15 Сокровища Кремля.
13.30 Дисней-клуб: «Черный плащ».
14.10 Александр Збруев, Ирина Понаровская в фильме «Меня это не касается».
16.00 Живая природа. «Голубая бездна». Заключительная серия.
17.20 Ураганный боевик «Ливень».
19.10 КВН - 2001. Юбилейная суперигра.
21.30 Времена.
22.50 Сериал «Секретные материалы» («X-files»).
23.45 Триллер «Шок».
До 1.40

РТР

7.25 «Телепузики». Программа для детей.
7.50 Русское лото.
8.40 Всероссийская лотерея «ТВ Бинго шоу».
9.20 Доброе утро, страна.
10.00 Сам себе режиссер.
10.55 «Городок. Ретро». Дайджест. Развлекательная программа.
11.35 Федерация.
12.10 Парламентский час.
13.00 Вести.
13.20 Диалоги о животных.
14.25 Вокруг света.
15.30 «Том и Джерри». Мультсериал
15.50 «Комиссар Рекс». Телесериал
16.55 ТВ Бинго новости.
17.00 «Два рояля». Музыкально-развлекательная программа.
17.55 Аншлаг.
19.00 Вести недели.
19.55 Комедия «День святого Валентина». 2000 г.
21.25 Фантастический фильм «Вспомнить все» (США).
23.40 Спорт за неделю.
0.40-0.43 Прогноз погоды.

Культура

9.00 Программа передач.
9.10 Детский сеанс. «Айвенго». Мультфильм.
10.15 Недлинные истории.
10.30 Ток-шоу «Наобум». Михаил Веллер.
11.00 Тем временем.
11.25 Чудеса погоды. «Небесные знамения».
11.50 «Афера Цеплиса». Худ. фильм
13.30, 21.00 Новости культуры.
13.45 Магия кино.
14.10 «Конек-Горбунок». Мультфильм.
15.20 В мире танца. А.Адан. «Жизель». Фильм-балет.
17.00 «Майские цветы». Телесериал
18.00 Звездные годы «Ленфильма».
18.40 «Двух гениев полет». Документальный фильм.
19.35 Собрание исполнений. Ю.Башмет и камерный ансамбль «Солисты Москвы».
20.15 Блеф-клуб.
21.20 Личные воспоминания о большой жизни.
21.25 «Творческие дома Москвы».
22.05 «Друг детства Мегрэ». Художественный фильм
22.55 «Архангельские новеллы», «Поморская быль». Мультфильмы для взрослых.
23.20-23.25 Программа передач.

НТВ

05.10 Комедия «Девять месяцев».
07.00 Сегодня.
07.15 «Улица Сезам».
07.40 Пепси-чарт.
08.10 Ох, уж эти дети!
09.00 Сегодня.
09.15 Концерт.
11.00 Сегодня.
11.20 Комедия «Жандарм из Сен-Тропе».
13.20 Служба спасения.
14.00 Своя игра.
15.00 Сегодня.
15.25 Дог-шоу «Я и моя собака».
16.05 «Продолжение следует...».
17.00 «Криминальная Россия».
17.45 Боевик «Леон».
20.00 Намедни.
21.15 Куклы.
21.30 Боевик «Я - судья».
23.50 Журнал лиги чемпионов.

TVP-1

Poniedziałek

07 00 Кофе или чай?
08 30 Телепокупки.
09 00 Новости.
09 12 Погода.
09 15 Краковские пригороды.
09 25 Кофе или чай?
09 45 "Лесси". Сериал
10 10 Будильник.
10 40 Мультсериал.
11 05 "Случилось завтра". Сериал пр-ва США.
11 50 Телепокупки.
12 05 Документальный фильм.
12 40 Урок немецкого языка.
13 00 Новости.
13 10 Агробизнес.
13 25 Мир, люди, деньги.
13 30 Сельское хозяйство в мире.
13 45 "Плебания". Сериал
14 15 Дом полный животных.
14 35 Телепокупки.
14 50 Время компьютера.
15 10 Пейзаж.
15 25 Тележурнал.
16 00 Новости.
16 10 Дело для репортера.
16 45 Публицистическая прог-ма.
17 00 Программа для детей.
17 30 "Мода на успех". Сериал
18 00 Телеэкспресс.
18 20 Гость первой программы.
18 35 "Клан". Сериал
19 05 "Волшебницы". Сериал
20 00 Вечеринка.
20 30 Новости.
21 10 Смотри в оба.
22 10 Телетеатр.
23 27 Новости.
23 50 Спортивная программа.
23 55 Хорошие книги.
00 20 Время документа.
01 45 "Пассажирка". Фильм

Wtorek

07 00 Кофе или чай?
08 30 Телепокупки.
08 45 Кофе или чай?
09 00 Новости.
09 12 Погода.
09 15 Краковские пригороды.
09 25 Кофе или чай?
09 45 Мультсериал.
10 10 Программа для детей.
10 45 Мультсериал.
11 00 "Случилось завтра". Сериал пр-ва США.
11 45 Телепокупки.
12 05 Жизнь и смерть.
12 40 Урок немецкого языка.
13 00 Новости.
13 10 Агробизнес.
13 20 В Евросоюз.
13 45 "Клан". Сериал
14 15 Дом Муратора.
14 35 Телепокупки.
14 50 За кулисами армии.
15 15 Пейзаж.
15 25 Каталог памятников.
15 35 Настоящий конец большой войны.
16 00 Новости.
16 10 Квадрат.
16 35 Свидетель.
17 05 Программа для детей.
17 30 "Мода на успех". Сериал
18 00 Телеэкспресс.
18 20 Гость первой программы.
18 35 "Клан". Сериал
19 05 Обычные необычные.
20 00 Вечеринка.
20 30Новости.
21 10 "Военное следствие". Сериал пр-ва США.
22 00 Сердце из угля.
22 35 Форум.
23 20 Тележурнал.
23 32 Новости.
23 55 Спортивная программа.
00 05 Журнал экономики.
00 35 "Басня". Фильм

Środa

07 00 Кофе или чай?08 30 Телепокупки.
09 00 Новости.
09 12 Погода.
09 15 Краковские пригороды.
09 25 Кофе или чай?
09 45 "Необычный приятель". Сериал пр-ва США.
10 10 Программа для детей.
10 45 Мультсериал.
11 00 "Военное следствие". Сериал пр-ва США.
11 50 Телепокупки.
12 10 Путеводитель по бизнесу.
12 40 Урок немецкого языка.
13 00 Новости.
13 10 Агробизнес.
13 20 Мир, люди, деньги.
13 25 Сама жизнь.
13 45 "Клан". Сериал
14 10 Медицина 2001.
14 35 Телепокупки.
14 50 Тайны армии.
15 15 Четверть часа с кофе.
15 35 Окольными путями.
16 00 Новости.
16 10 Чрезвычайный пересмотр.
16 35 Лицом к лицу с Европой.
17 00 Программа для детей.
17 30 "Мода на успех". Сериал
18 00 Телеэкспресс.
18 20 Гость первой программы.
18 35 "Клан". Сериал
19 05 Между нами.
20 00 Вечеринка.
20 30 Новости.
21 10 "Человек без лица". Фильм пр-ва США.
23 10 Криминальная хроника.
23 36 Новости.
00 00 Спортивная студия.
00 05 Противоречивый документ.
01 00 "Королевство". Сериал

Czwartek

07 00 Кофе или чай?
08 30 Телепокупки.
08 45 Кофе или чай?
09 00 Новости.
09 12 Погода.
09 15 Краковские пригороды.
09 25 Кофе или чай?
09 45 Мультсериал.
10 10 Будильник.
10 40 Программа для детей.
10 50 "Человек без лица". Фильм
12 40 Телепокупки.
13 00 Новости.
13 10 Агробизнес.
13 25 Горизонты.
13 45 "Клан". Сериал
14 15 Программа советов.
14 25 Телепокупки.
14 50 Телетурнир.
15 15 Тележурнал.
14 40 Есть работа.
16 00 Новости.
16 10 Тележурнал.
16 35 Евроэкспресс.
17 00 Фильм для детей.
17 30 "Мода на успех". Сериал
18 00 Телеэкспресс.
18 20 Гость первой программы.
18 35 "Плебания". Сериал
19 05 Решение принимать тебе.
20 00 Вечеринка.
20 30 Новости..
21 10 "Экстрадиция 3". Сериал
22 15 Всегда вечером.
22 45 Политический еженедельник
23 38 Новости.
00 00 Спортивная программа.
01 05 Пегас.
00 40 "Маленькие пророки". Фильм пр-ва США.

Piątek

07 00 Кофе или чай?
08 30 Телепокупки
08 45 Кофе или чай?
09 00 Новости.
09 12 Погода.
09 15 Краковские пригороды.
09 25 Кофе или чай.
09 45 Мультсериал.
10 15 Программа для детей.
11 00 Жизнь как музыка.
11 45 Телепокупки.
12 05 Документальный фильм.
13 00 Новости.
13 10 Агробизнес.
13 25 Время расслабиться.
13 45 "Плебания". Сериал
14 40 Телепокупки.
14 55 Мы из Греции.
15 10 Дом Муратора.
15 35 Как творчески решать проблемы.
16 00 Новости.
16 10 Воспоминания Януша Спонтанского.
16 20 Фантастика Лема.
16 35 Широкие пути.
17 00 Рай.
17 30 "Мода на успех". Сериал
18 00 Телеэкспресс.
18 20 Гость первой программы.
18 35 "Плебания". Сериал
19 05 Свидание ""втемную".
19 45 Какая это мелодия?
20 10 Вечеринка.
20 30 Новости.
21 10 "Исполнения мечты". Сериал пр-ва Польши.
22 00 Играй с Куронем.
22 35 Тележурнал.
22 45 Прямой эфир.
23 32 Новости.
23 55 Спортивная программа.
00 05 "Мрачное наследство". Сериал пр-ва США.
00 50 "Лано и Вудлей". Сериал
01 20 "Голод". Сериал пр-ва США.

Sobota

07 30 Все об огороде.
08 00 Агролиния.
09 00 Новости.
09 12 Погода.
09 15 "Дом Чернокнижника". Сериал пр-ва Англии.
09 45 Католическая программа для детей.
10 10 Кибермания.
10 40 "Сабрина". Сериал
11 05 "Дорогая, я уменьшил детей". Сериал пр-ва США.
12 00 Что вы на это?
12 35 Безопасность.
13 00 С камерой среди животных.
13 30 Миллиард в уме.
14 00 Новости.
14 10 Животные мира.
14 45 Секреты здоровья.
15 05 Развлекательная прогр-ма.
15 40 Комический журнал.
16 05 Документальный сериал.
16 35 "Солнечный патруль". Сериал пр-ва США.
17 20 Двадцать один.
18 00 Телеэкспресс.
18 20 Гость первой программы.
18 30 ""Плебания". Сериал
19 00 Любим польские сериалы.
19 30 Какая это мелодия?
20 00 Вечеринка.
20 30 Новости.
21 05 ""Уолл стрит". Фильм
23 15 Мотожурнал.
23 40 "Непослушные мальчики". Фильм пр-ва США.
01 35 Тележурнал.

Niedziela

08 00 Польский комикс.
08 40 Животные мира.
09 10 Программа для детей.
10 30 Телеутро.
11 00 Выбери тедедиск.
11 30 "Узы крови". Сериал
12 20 Документальный фильм.
12 55 Трансляция торжеств у могилы Неизвестного солдата.
14 15 Трансляция молитвы.
14 30 Новости.
14 50 Искатели сокровищ.
15 25 "Пока снова не встретимся". Фильм
17 10 Теледневник.
17 20 Двадцать один.
18 00 Телеэкспресс.
18 20 "Врата Европы". Фильм
19 40 Какая это мелодия?
20 00 Вечеринка.
20 30 Новости.
21 05 "Переселения". Сериал
22 05 Спортивная программа.
23 00 "У Господа Бога за пазухой". Фильм пр-ва Польши.
00 40 Концерт.
01 25 "Тайна часов". Фильм

Poniedziałek

5 listopada

TVP 2

08 25 Мультсериал.
08 50 Студия красоты.
09 00 Местная программа.
09 30 "Добро и зло". Сериал
10 25 Азбука.
11 25 Отчизна.
11 40 Православная молодежь.
12 00 "Над спокойной водой". Сериал пр-ва Дании.
12 30 "Неспокойная жизнь". Сериал пр-ва Польши.
14 00 Панорама.
14 10 "Их пятеро". Сериал
14 55 "Вне времени". Сериал
15 20 Мир природы.
16 15 Телетурнир.
16 40 Местная программа.
17 00 Панорама.
17 10 Теленовелла
17 20 Погода.
17 25 Теленовелла
17 55 "Добро и зло". Сериал
18 50 Местная программа.
19 22 Погода.
19 30 Панорама.
19 55 Телетурнир.
20 25 Юбилейный концерт.
20 55 Поющие фортепиано.
22 00 Панорама.
22 35 Польша без фикций.
23 20 ""Медиум". Фильм
00 55 Юбилейный концерт.

Polsat

07 00 Музыкальная программа.
08 00 Мультсериал.
08 25 Сериал для молодежи.
08 50 "Эйр Америка". Сериал
09 45 "Асы из класса". Сериал
10 40 "Чудо любви". Сериал
11 35 "Просто любовь". Сериал
12 30 "Приемная семья". Сериал
13 00 "Чуткость и ложь". Сериал
13 30 Жизненный шанс.
14 25 Развлекательная программа.
15 20 Твой врач.
15 40 Достаточно захотеть.
15 50 Сериал для молодежи.
16 15 Мультсериал.
16 40 Фонд Польсат.
16 45 Информация.
17 10 "Чуткость и ложь". Сериал пр-ва Польши.
17 45 "Эйр Америка". Сериал
18 35 "Чудо любви". Сериал
19 30 Информация.
19 55 Спортивный тележурнал.
20 05 "Дикая луна". Сериал
21 00 Телетурнир.
22 00 Художественный фильм.
00 05 Бизнес-информация.
00 25 Прогноз погоды.
00 30 Политические граффити.
00 45 Бумеранг.
01 15 "Остаться Мисс". Сериал
02 10 Музыка.

Białystok

08 00 Мультсериалы.
09 00 Утренний журнал.
09 35 ""Любой ценой". Сериал пр-ва Венесуэлы.
10 30 Вкушая жизнь.
11 00 "Такси". Сериал
11 45 Телекурьер на бис.
12 15 "Сага Джексонов". Сериал
13 00 Это тема.
13 15 Трагедии.
13 40 Тележурнал.
14 15 Музыкальная программа.
15 05 "Клан". Сериал
16 00 "Минти". Сериал
16 25 Региональный журнал.
16 40 Объектив.
17 00 Панорама.
17 30 "Седьмое небо". Сериал
18 15 Региональный журнал.
19 00 Объектив.
20 00 Вечерний фильм.
21 40 Телекурьер.
22 05 "Жизнь -это кино". Сериал
22 30 Объектив.
22 40 Публицистическая программа.
23 05 Это тема.
23 25 ""Мрачное наследство". Сериал пр-ва США.
00 10 Музыкальный журнал.
01 00 Ночное кино.

Polonia

07 00 Кофе или чай?
08 30 Репортаж.
08 45 Кофе или чай?
09 00 Новости.
09 15 Краковские пригороды.
09 25 Кофе или чай?
09 40 "Клан". Сериал
10 05 Детская эстрада.
10 30 "Как есть". Сериал
11 00 "Буква любви". Сериал
11 40 Любим польские сериалы.
12 05 Есть такой город.
13 00 Новости.
13 10 Репортаж.
13 40 Смертельная история президента.
14 05 "Клан". Сериал
14 25 Биографии.
14 35 Моя судьба.
15 45 Репортаж.
16 00 Новости.
16 10 Дом далеко.
16 35 Концерт.
17 30 Мультсериал.
18 00 Телеэкспресс.
18 20 Гость программы.
18 30 Спортивная неделя.
19 20 Теледневник.
19 35 "Клан". Сериал
20 00 Репортаж.
20 15 Мультфильм.
20 30 Новости.
21 00 "Слава и признание". Сериал пр-ва Польши.
22 00 Музыка соединяет поколения.
22 45 Полесье волшебства.
23 05 Приглашение.
23 30 Панорама.
23 50 Спортивная программа.
23 55 С искусством на ты.
00 35 Документальный фильм.
01 30 Новости.
02 00 Репортаж.
02 15 Мультфильм.
02 30 Новости.
02 55 Спортивная программа.

Wtorek

6 listopada

TVP 2

08 25 Мультсериал.
08 50 Студия красоты.
09 00 Местная программа.
09 30 "В лабиринте". Сериал
10 00 "Доктор из альпийской деревни". Сериал
10 50 "Земля - последнее противостояние". Сериал
11 30 Знаки времени.
12 00 "Над спокойной водой". Сериал пр-ва Дании.
12 30 На грани жизни и смерти.
13 00 "Святая война". Сериал
13 30 Кулинарное путешествие.
14 00 Панорама.
14 10 "Их пятеро". Сериал
14 55 "Вне времени". Сериал
15 25 Развлекательная программа.
15 50 Польский пейзаж.
16 15 Телетурнир.
16 40 Местная программа.
17 00 Панорама.
17 21 Погода.
17 25 Теленовелла
17 55 Сериал пр-ва США.
18 50 Местная программа.
19 21 Погода.
19 30 Панорама.
19 55 Один из десяти.
20 30 Сад искусств.
21 00 "Буква любви". Сериал
22 00 Панорама.
22 35 Тележурнал экспресса репортеров.
23 35 "Андрей Рублев". Фильм пр-ва России.

Polsat

07 00 Музыкальная прогр-ма.
08 00 Мультсериал.
08 25 Сериал для молодежи.
08 50 "Эйр Америка". Сериал
09 45 "В кругу тайн". Сериал
10 40 "Чудо любви". Сериал
11 35 "Просто любовь". Сериал пр-ва Бразилии.
12 30 Развлекательная программа.
13 00 "Чуткость и ложь". Сериал пр-ва Польши.
13 30 Телетурнир.
14 25 Телешоу.
15 20 4х4. Мотожурнал.
15 50 Сериал для молодежи.
16 15 Мультсериал.
16 40 Фонд Польсат.
16 45 Информация.
17 10 "Чуткость и ложь". Сериал пр-ва Польши.
17 40 "Ксена". Сериал
18 35 "Чудо любви". Сериал
19 30 Информация.
19 55 Спортивный журнал.
20 05 "Дикая луна". Сериал
21 00 "Адам и Ева". Сериал
21 30 "Приемная семья". Сериал пр-ва Польши.
22 00 Художественный фильм.
00 00 Бизнес информация.
00 20 Прогноз погоды.
00 25 Политические граффити.
00 45 Лига мастеров.
01 55 На любую тему.
03 00 Музыка на бис.

Białystok

08 00 "Анатолий". Сериал
08 30 Мультсериалы.
09 00 Религиозный журнал.
09 35 "Любой ценой". Сериал
10 30 Урок французского языка.
11 00 "Такси". Сериал
11 45 Телекурьер.
12 15 "Госпожа посол". Сериал
13 15 Это тема.
13 30 Художественный фильм.
14 15 Программа кабаре.
15 05 "Клан". Сериал
16 00 "Таинственный архив". Сериал пр-ва США.
16 25 Региональный журнал.
16 40 Объектив.
17 00 Панорама.
17 30 "Седьмое небо". Сериал
18 15 Развлекательная прог-ма.
18 50 Региональный журнал.
19 00 Объектив.
19 30 публицистическая пр-ма.
20 00 Тележурнал.
21 30 Телекурьер.
22 00 "Жизнь это кино". Сериал
22 30 Объектив.
23 00 Это тема.
23 15 Документальный фильм.
00 15 Ночное кино.

Polonia

07 00 Кофе или чай?
08 30 Гость программы.
08 45 Кофе или чай?
09 00 Новости.
09 15 Краковские пригороды.
09 25 Кофе или чай?
09 40 "Клан". Сериал
10 05 Дети детям.
10 15 Игры с польским языком.
10 40 Маятник времени.
11 00 "Слава и признание". Сериал
12 00 С искусством на ты.
12 35 Музыка Моцарта.
13 00 Новости.
13 10 Встреча с традицией.
13 40 Театральная программа.
14 10 "Клан". Сериал
14 35 Спортивная неделя.
15 25 Репортаж.
16 00 Новости.
16 10 Отчизна.
16 25 Необитаемый остров.
17 20 Прерванный полет.
17 35 Религиозная программа.
18 00 Телеэкспресс.
18 20 Гость первой программы.
18 30 Дети детям.
18 40 "Авантюра". Сериал
19 05 Вверх ногами.
19 35 "Клан". Сериал
20 00 Вести Полонии.
20 15 Мультсериал.
20 30 Новости.
21 00 "Успех". Сериал
21 30 Сенсации XX века.
22 25 Вечер с Ягельским.
23 05 Анима.
23 20 Минута поэзии.
23 30 Панорама.
23 50 Спортивная программа.
00 00 Документальный фильм.
00 20 Артист из будущего.
00 45 Форум.

Środa

7 listopada

TVP 2

08 25 Мультсериал.
08 50 Студия красоты.
09 00 Местная программа.
09 30 "В лабиринте". Сериал
10 00 "Доктор из альпийской деревни". Сериал
10 50 "Бустер жениться". Фильм пр-ва США.
12 10 Просто жить.
12 35 На границе жизни и смерти.
13 00 Вечер с Ягельским.
14 00 Панорама.
14 10 "Их пятеро". Сериал
14 55 "Вне времени". Сериал
15 20 Программа для детей.
15 45 "Матери, жены, любовницы". Сериал
16 40 Местная программа.
17 00 Панорама.
17 20 Погода.
17 25 Теленовелла
17 55 Сериал пр-ва США.
18 50 Местная программа.
19 22 Погода.
19 30 Панорама.
19 55 Один из десяти.
20 30 Европейцы.
21 00 "Буква любви". Сериал
22 00 Панорама.
22 20 Спортивная программа.
22 28 Погода.
22 35 Специальная линия.
22 35"Цель". Фильм
01 20 Мир без фикций.
02 00 Европейский футбольный обзор.

Polsat

07 00 Музыкальная прогр-ма.
08 00 Мультсериалы.
08 50 "Ксена". Сериал
09 45 "Секретный агент". Сериал
10 40 "Чудо любви". Сериал
11 35 "Просто любовь". Сериал пр-ва Бразилии.
12 30 "Адам и Ева". Сериал
13 00 "Чуткость и ложь". Сериал пр-ва Польши.
13 30 Жизненный шанс.
14 25 Телешоу.
15 20 "13 участок". Сериал
15 55 Сериал для молодежи.
16 20 Мультсериал.
16 40 Фонд Польсат.
16 45 Информация.
17 10 "Чуткость и ложь". Сериал
17 40 "Макгайвер". Сериал
18 35 "Чудо любви". Сериал
19 30 Информация.
19 55 Спортивный журнал.
20 05 "Дикая луна". Сериал
21 00 "Адам и Ева". Сериал
21 40 Футбол.
23 40 "Мир Плохих". Сериал
00 05 Бизнес-информация.
00 25 Прогноз погоды.
00 30 Политические граффити.
00 50 Футбольный журнал.
02 00 Музыка на бис.

Białystok

08 00 Мультсериалы.
09 00 Добрый день.
09 35 "Любой ценой". Сериал
10 30 Вкушая жизнь.
11 00 "Такси". Сериал
11 45 Телекурьер.
12 15 "Полицейские из Томас". Сериал пр-ва США.
13 00 Это тема.
13 15 Документальный сериал.
13 45 Открой новый мир.
14 15 "Костек". Сериал п
14 40 Телетурнир.
15 05 "Клан". Сериал
16 00 "По велению сердца". Сериал пр-ва Канады.
16 25 Региональный тележурнал.
16 40 Объектив.
17 00 Панорама.
17 30 "Седьмое небо". Сериал
18 15 Региональный журнал.
18 25 Музыкальный журнал.
19 00 Объектив.
20 00 Вечернее кино.
21 30 Телекурьер.
22 00 "Жизнь - это кино". Сериал
22 30 Объектив.
22 40 Цикл репортажей.
23 00 Это тема.
23 15 Ночное кино.
01 35 Документальный фильм.

Polonia

07 00 Кофе или чай?
08 30 Гость программы.
08 45 Кофе или чай?
09 00 Новости.
09 15 Краковские пригороды.
09 25 Кофе или чай?
09 40 "Клан". Сериал
10 05 Программа для детей.
10 30 "Авантюра". Сериал
11 10 "Успех". Сериал
11 30 Документальный фильм.
12 00 Пегас.
12 25 Люди пишут письма.
12 45 Оркестр Святого Николая.
13 00 Новости.
13 10 У вод.
13 25 Вести Полонии.
13 40 Хорошие книги.
14 10 "Клан". Сериал
14 35 Форум.
15 25 Северный Версаль.
15 40 Репортаж.
16 00 Новости.
16 10 Кулинарное путешествие.
16 35 Музыка соединяет поколения.
17 25 Рай.
18 00 Телеэкспресс.
18 20 Гость первой программы.
18 35 Программа для детей.
18 55 Мультсериал.
19 20 Программа для детей.
19 35 "Клан". Сериал
20 00 Репортаж.
20 15 Мультсериал.
20 30 Новости.
21 00 "Элвис и Мерлин". Фильм
22 30 Концерт.
23 10 Форум Полонии
23 30 Панорама.
23 50 Спортивная программа.
00 00 Сад искусств.
00 30 Мультфильм для взрослых.
00 40 Специальная линия.
01 30 Новости.

Czwartek

8 listopada

TVP 2

08 20 Мультсериал.
08 50 Студия красоты.
09 00 Местная программа.
09 30 "В лабиринте". Сериал
10 00"Доктор из альпийской деревни". Сериал
10 50 "Дисир". Фильм
12 30 На границе жизни и смерти.
13 00 Развлекательная программа.
14 00 Панорама.
14 10 "Их пятеро". Сериал
14 55 "Вне времени". Сериал
15 20 Программа для детей.
15 45 "Матери, жены, любовницы". Сериал
16 40 Местная программа.
17 00 Панорама.
17 20 Погода.
17 25 Теленовелла
17 55 "Гордость и предубеждение". Сериал
18 50 Местная программа.
19 22 Погода.
19 30 Панорама.
19 55 Один из десяти.
20 30 В тени Кремля.
21 00 "Буква любви". Сериал
22 00 Панорама.
23 05 997. Криминальный журнал.
00 00 "Их архива X". Сериал
00 50 "Принадлежать семье". Фильм пр-ва США.
02 20 Жизнь после жизни.

Polsat

07 00 Музыкальная программа.
08 00 Мультсериал.
08 25 Сериал для молодежи.
08 50 "Макгайвер". Сериал
09 45 "Жертвы кораблекрушения". Сериал
10 40 "Чудо любви". Сериал
11 35 "Просто любовь". Сериал
12 30 "Адам и Ева". Сериал
13 00 "Чуткость и ложь". Сериал
13 30 Телетурнир.
14 25 Развлекательная программа.
15 20 "Мир Плохих". Сериал
15 50 Мультсериалы.
16 45 Информация.
17 10 "Чуткость и ложь". Сериал
17 40 "Ксена". Сериал
18 35 "Чудо любви". Сериал
19 30 Информация.
19 55 Спортивный журнал.
20 05 "Дикая луна". Сериал
21 00 "Адам и Ева". Сериал
21 30 "13 участок". Сериал
22 05 "Алли Макбилл". Сериал
23 00 "Голый патруль". Сериал
23 25 Телевизионное следственное бюро.
00 00 Бизнес-информация.
00 20 Прогноз погоды.
00 25 Политические граффити.
00 40 "Приятели". Сериал
01 10 Ночное кино.
02 55 Музыка на бис.

Białystok

08 00 Мультсериалы.
09 00 День добрый.
09 35 "Любой ценой". Сериал
10 30 Урок французского языка.
11 00 "Такси". Сериал
11 45 Телекурьер.
12 15 "Куда идешь?". Сериал
13 20 Документальный фильм.
13 50 Тележурнал.
14 15 "Костек". Сериал
14 40 Телетурнир.
15 05 "Клан". Сериал
16 00 "Сумасшедшее путешествие". Сериал
16 25 Региональный тележурнал.
17 30 "Седьмое небо". Сериал
18 15 Региональный журнал.
19 00 Объектив.
20 00 "Королева Бона". Сериал пр-ва Польши.
21 00 Теленовости.
21 15 Волейбольный журнал.
21 35 Телекурьер.
22 00 "Жизнь это кино". Сериал
22 30 Объектив.
23 00 Это тема.
23 15 Ночное кино.
00 50 Развлекательная программа.

Polonia

07 00 ""Как далеко, как близко". Фильм пр-ва Польши.
08 30 Телепредставление.
09 00 Новости.
09 15 Концерт.
09 45 Теленовелла
10 05 Бумажный театрик.
10 30 Семейная библиотека.
10 20 Мультсериал.
10 50 "Элвис и Мерлин". Фильм
12 20 Вечер с Ягельским.
13 00 Новости.
13 10 Сад искусств.
13 40 360 градусов вокруг тела.
14 00 Две стороны картины.
14 10 Теленовелла
14 35 Специальная линия.
15 25 Репортаж.
15 45 Лауреаты новой традиции.
16 00 Новости.
16 10 Люди пишут письма.
16 30 Есть такой город.
17 20 Мультсериал.
17 30 Религиозная программа.
18 00 Телеэкспресс.
18 20 Гость первой программы.
18 30 Бумажный театрик.
18 45 "Солнечное копье". Сериал
19 10 Программа для детей.
19 35 Теленовелла
20 00 Польские вкусы.
20 15 Мультсериал.
20 30 Новости.
21 00 Театральная программа.
23 00 Люблю завтра.
23 30 Панорама.
23 50 Спортивная студия.
00 00 Альбом краковского искусства.
00 20 С искусством на ты.
00 45 Политический еженедельник.
01 30 Новости.
02 00 польские вкусы.

Piątek

9 listopada

TVP 2

08 25 Мультсериал.
08 50 Студия красоты.
09 00 Местная программа.
10 00 "В лабиринте". Сериал
10 05 Публицистическая программа.
10 30 Пропавшие сокровища.
10 55 Художественный фильм.
12 35 На грани жизни и смерти.
13 00 Развлекательная программа.
14 00 Панорама.
14 10 "Их пятеро". Сериал
14 55 "Вне времени". Сериал
15 20 Программа для детей.
15 45 "Матери, жены, любовницы". Сериал
16 40 Местная программа.
17 00 Панорама.
17 10 "Кесарево сечение". Фильм пр-ва Польши.
18 50 Местная программа.
19 22 Погода.
19 30 Панорама.
19 55 "Четыре танкиста и собака". Сериал
21 00 Мисс мира2001.
22 00 Панорама.
22 35 Мисс мира 2001.
23 20 Вечер с Ягельским.
00 10 "Фальконе". Сериал
01 10 "Убийство Рэнди Вэбстера". Фильм

Polsat

07 00 Музыкальная программа.
08 00 Мультсериалы.
08 50 "Ксена". Сериал
09 45 "Алли Макбилл". Сериал пр-ва США.
10 40 "Чудо любви". Сериал
11 35 "Просто любовь". Сериал пр-ва Бразилии.
12 30 "Адам и Ева". Сериал
13 00 "Чуткость и ложь". Сериал пр-ва Польши.
13 30 Жизненный шанс.
14 25 Развлекательные программы.
15 50 Сериал для молодежи.
16 15 Мультсериал.
16 45 Информация.
17 10 "Чуткость и ложь". Сериал пр-ва Польши.
17 40 "Эйр Америка". Сериал
18 35 "Чудо любви". Сериал
19 30 Информация.
19 55 Спортивный журнал.
20 05 "Дикая луна". Сериал
21 00 Жизненный шанс.
21 55 Художественный фильм.
00 00 Бизнес-информация.
00 20 Прогноз погоды.
00 25 Политические граффити.
00 45 Ночное кино.
02 30 Плэйбой.
03 30 Музыка.

Białystok

08 00 Мультсериалы.
09 00 День добрый.
09 35 "Любой ценой". Сериал
10 30 Вкушая жизнь.
11 00 "Такси". Сериал
11 45 Телекурьер.
12 15 "Рыцари и разбойники". Сериал пр-ва Польши.
13 00 Это тема.
13 15 Документальный фильм.
13 45 У себя.
14 10 "Костек". Сериал
14 35 Телетурнир.
15 05 "Клан". Сериал
16 00 "Школа мастеров". Сериал пр-ва Англии.
16 25 Региональный журнал.
16 40 Объектив.
17 30 "Седьмое небо". Сериал
18 15 Региональный журнал.
18 30 Репортаж.
19 00 Объектив.
19 30 Цикл репортажей.
20 00 Польская волейбольная лига.
22 00 "Жизнь- это кино". Сериал пр-ва США.
22 30 Объектив.
23 00 Это тема.
23 15 Вечернее кино.
01 00 Скажи это громко.

Polonia

07 00 Кофе или чай?
08 30 Гость первой программы.
08 45 Кофе или чай?
09 00 Новости.
09 15 Краковские пригороды.
09 25 Кофе или чай?
09 40 Теленовелла
10 05 Гимнастика для дошкольников.
10 10 Программа для детей.
10 20 "Солнечное копье". Сериал пр-ва Польши.
11 00 "Воспоминание волшебства". Сериал
12 25 Люблю завтра.
13 00 Новости.
13 10 Репортаж.
13 40 История обычая.
14 00 Композиторы.
14 10 Теленовелла
14 35 Политический еженедельник.
15 25 Альбом Мазовии.
15 40 Концерт.
16 00 Новости.
16 10 Современные воины.
16 35 Боги серпа и молота.
17 30 пегас.
18 00 Телеэкспресс.
18 20 Гость первой программы.
18 30 Гимнастика для дошкольников.
18 35 Программа для детей.
19 15 Польские сказки.
19 35 Теленовелла
20 00 Наш приятель.
20 15 Вечеринка.
20 30 Новости.
21 00 "Плебания". Сериал
21 30 Документальный фильм.
22 00 Программа Полонии.
22 15 Концерт.
22 55 Сибирь - последнее прощание.
23 30 Панорама.
23 50 Спортивная программа.
00 00 Поговорим.
01 00 Первый крик.

Sobota

10 listopada

TVP 2

08 00 Эхо недели.
08 30 Попробуем вместе.
09 00 Местная программа.
10 00 "Врач". Сериал
10 25 "Собачий мир". Сериал
10 50 Не только для командос.
11 20 Программа для детей.
11 40 Все о породах собак.
12 10 Арка Ноя.
12 35 Кино без родителей.
13 00 Развлекательная прог-ма.
13 30 "Звездный пират". Сериал пр-ва Польши.
14 00 Тата шоу.
15 00 Телетурнир.
15 30 Теленовелла
16 00 Осень.
16 45 Концерт.
17 00 Поющие фортепиано.
18 00 Развлекательная прог-ма.
18 30 Культурная езда.
19 00 Местная программа.
19 22 Погода.
19 30 Панорама.
19 55 Развлекательная программа.
20 45 Встреча с балладой.
21 50 Слово на воскресенье.
22 00 Панорама.
22 35 "Свидание "втемную". Фильм пр-ва США.
00 15 "Охота на мужчину". Сериал пр-ва США.
00 40 "Полицейские истории". Сериал пр-ва США.

Polsat

07 00 Развлекательная прог-а.
08 00 Медицинский журнал.
08 15 Достаточно захотеть.
08 30 Религиозный журнал.
09 00 Мультсериалы.
09 55 "Таинственный рыцарь". Сериал пр-ва США.
10 20 Сериал для молодежи.
10 40 Развлекательная программа.
12 00 Художеств. фильмы.
15 30 Развлекательная программа.
16 00 4 х 4. Мотожурнал.
16 30 Информация.
16 40 Прогноз погоды.
16 45 "Ковальский". Сериал
17 15 Развлекательная программа.
17 45 "В кругу тайн". Сериал
18 35 "Асы из класса". Сериал
19 30 Информация.
20 05 Телетурнир.
21 00 "Медовые годы". Сериал пр-ва Польши.
21 45 "Грачиковы". Сериал
22 15 "Остаться Мисс". Сериал пр-ва Польши.
23 25 Художественный фильм.
01 15 "Повести из склепа". Сериал пр-ва США.
01 45 Эротическое кино.
03 25 Ночное кино.
04 10 Музыка на бис.

Białystok

08 00 Мультсериалы.
10 00 "Святой". Сериал
11 00 Телетурнир.
11 30 Художественный фильм.
13 00 Цель путешествия.
14 00 Сокровищница.
14 25 Мексика и Караибские острова.
15 00 Документальный сериал.
15 25 Тележурнал.
16 00 "Большая Мег, маленькая Мег". Сериал
16 30 Развлекательная программа.
17 15 Монография польской анимации.
17 35 Приглашение.
18 00 Региональный журнал.
19 00 Объектив.
20 00 "Поющие в терновнике". Сериал
21 40 Телекурьер бис.
22 00 Региональный журнал.
22 30 Объектив.
23 00 Ночное кино.
00 50 Телепредставление.

Polonia

07 00 "Конец бабьего лета". Фильм пр-ва Польши.
07 45 Мультфильм для взрослых.
08 00 Эхо недели.
08 30 Документальный фильм.
09 00 Новости.
09 12 Погода.
09 15 Лечебница.
09 45 Зерно.
10 10 Программа для детей.
10 35 "Плебания". Сериал
11 00 Документальный фильм.
11 30 Учим польский язык.
12 05 "Клан". Сериал
13 20 События польской культуры.
14 10 Кулинарное путешествие.
14 35 Мультсериал.
15 00 Культурно-исторический журнал.
15 30 Телетурнир.
16 00 "Как есть". Сериал
16 30 Чрезвычайный пересмотр.
17 00 Программа советов.
17 25 Там где мы есть.
18 00 Телеэкспресс.
18 20 Гость программы.
18 30 Развлекательная прог-а.
19 05 "Добро и зло". Сериал
19 55 Приглашение.
20 15 Мультсериал.
20 30 Новости.
20 55 "Кингсайз". Фильм
22 40 В стране улыбки.
23 30 Панорама.
23 50 Спортивная программа.
00 00 Бенефис А. Грабовского.
00 50 Развлекательная прог-а.
01 25 "Добро и зло". Сериал
02 15 Мультсериал.
02 30 Новости.
02 55 "Кингсайз". Фильм
04 40 В стране улыбки.
05 30 Культурно-исторический журнал.
06 00 Панорама.
06 20 Спортивная программа.

Niedziela

11 listopada

TVP 2

07 55 Фильм для глухих.
08 55 Слово на воскресенье.
09 00 Местная программа.
10 00 Приветствие.
10 10 Фестиваль культуры.
10 55 Путешествие.
11 50 "Панна с мокрой головой". Фильм
13 25 "Дорогая, я уменьшил детей". Фильм пр-ва США.
15 00 Телетурнир.
15 30 Теленовелла
16 00 Шанс на успех.
17 00 "Добро и зло". Сериал
18 00 "Святая война". Сериал
18 30 Семь дней - мир.
19 00 Местная программа.
19 22 Погода.
19 30 Панорама.
19 50 Музыкальная прогр-ма.
20 00 Развлекательная прог-ма.
20 55 Встреча с балладой.
22 00 Панорама.
23 35 "Маршал Пилсудский". Сериал пр-ва Польши.
23 35 Большой мир.
00 55 Фортепианный концерт.
01 05 Жизнь после жизни.
01 50 "Карта человеческого сердца". Фильм

Polsat

07 00 Развлекательная программа.
08 00 4 х 4. Мотожурнал.
08 30 Религиозный журнал.
09 00 Мультсериалы.
10 00 Программа для детей.
10 30 Сериал для молодежи.
10 55 Музыкальная программа.
12 00 "Дхарма и Грег". Сериал
12 30 "Сейчас ты". Сериал
13 00 Художественный фильм.
14 50 "Секретный агент". Сериал
15 40 Развлекательная программа.
16 20 Фонд Польсат.
16 30 Информация.
16 40 Прогноз погоды.
17 00 "Приемная семья". Сериал пр-ва Польши.
17 30 "Корни". Сериал
17 55 Развлекательная программа.
18 40 Телетурнир.
19 35 Информация.
20 05"Жертвы кораблекрушения". Сериал
21 00 Жизненный шанс.
21 55 Телешоу.
23 00 Ночное кино.
00 50 Футбольный журнал.
01 00 Спортивный журнал.
02 40 Музыка на бис.

Białystok

08 00 "Открыватели невероятных тайн". Сериал
08 30 Мультсериал.
09 00 Региональный журнал.
10 00 "Святой". Сериал
11 00 Тележурнал.
11 30 "Невезучая волшебница". Сериал
12 00 "Анжела Анаконда". Сериал пр-ва Польши.
12 30 Документальный фильм.
13 30 Образовательная программа.
14 00 Трансляция богослужения.
15 00 Католический журнал.
15 30 Документал. сериал.
16 25 Польские монастыри.
16 55 Художественный фильм.
17 45 Тележурнал.
18 15 Программа кабаре.
19 00 Объектив.
19 20 Это тема.
19 35 Вечернее кино.
21 15 Спортивная программа.
22 00 Развлекательная программа.
22 30 Объектив.
23 00 Ночной фильм.
00 50 Джаз ночью.

Polonia

07 15 "Добро и зло". Сериал
08 05 Слово на воскресенье.
08 10 Там, где мы есть.
08 40 Встреча с традицией.
09 00 Программа для детей.
09 30 Семейная библиотека.
10 20 Теленовелла
12 10 "Улан князя Иосифа". Фильм пр-ва Польши.
12 30 Концерт.
12 55 Трансляция торжеств у могилы Неизвестного солдата.
14 15 Трансляция богослужения.
15 20 Театр для детей.
15 45 Встреча с балладой.
16 40 Биографии.
17 30 Любим польские сериалы.
18 00 Телеэкспресс.
18 15 Документальный фильм.
18 40 "Буква любви". Сериал .
19 35 Концерт.
20 20 Вечеринка.
20 30 Новости.
21 00 Художественный фильм.
22 45 концерт.
23 30 Панорама.
23 50 Спортивная программа.
00 00 "Маршал Пилсудский". Сериал пр-ва Польши.
00 50 Встреча с литературой.
01 20 Встреча с балладой.
02 15 Мультсериал.
02 30 Новости.
03 00 Художественный фильм.
04 40 Биографии.

Nie znana natura zwierząt

Koń zawsze dociera do swojej stajni. Bociany przelatują co roku tysiące kilometrów i bezbłędnie odnajdują zeszłoroczne gniazdo. Łososie przepływają ocean, by złożyć ikrę u źródeł rzeki, w której same się wykluły. Co pozwala zwierzętom odnaleźć właściwą drogę, podczas gdy my, ludzie, bezustannie się gubimy?

Naukowcy mieli wiele pomysłów na rozwiązanie tej zagadki. Jedni twierdzili, że to kwestia węchu. Kiedy zwierzę gdzieś idzie, zostawia ślad (także zapachowy). By wrócić, wystarczy powęszyć wokół, odnaleźć trop, a on zaprowadzi do punktu wyjścia. Mogą tak jednak robić lisy albo inne leśne ssaki, które poruszają się w określonym rewirze. Ale ptaki? Trudno przecież przypuszczać, że bociany wracające jesienią na afrykańskie zimowiska wywęszyły w powietrzu własny ślad sprzed kilku miesięcy. Inni eksperci uważali, że zwierzęta są po prostu bardzo dobrymi obserwatorami. Rozglądają się dokoła i zapamiętują drogę. Wracając, odtwarzają takie wskazówki jak np. ukształtowanie terenu, położenie słońca, czy gwiazd. Niestety, teoria ta nie tłumaczy, w jaki sposób wracają do legowiska w pochmurną noc.

W skwarne południe z rumakiem

A przecież świetnie to potrafią. Przede wszystkim jednak takie pomysły nie wyjaśniają sytuacji, gdy zwierzę dąży do ściśle określonego miejsca, w którym nie było nigdy przedtem. I trafia tam bez pudła. Dla nas to nic trudnego. Wystarczy mieć mapę i kompas. Ale zwierzęta? No właśnie. Okazuje się, że wiele zwierząt też je ma. W ich mózgu jest i „wewnętrzny kompas", i rodzaj neuronalnej mapy, która pozwala im orientować się nawet w zupełnie nieznanym otoczeniu.

AN

WIERSZYK

Psie smutki

Jan Brzechwa

Na brzegu błękitnej rzeczki
Mieszkają małe smuteczki
Ten pierwszy jest z tego powodu,
Że nie wolno wchodzić do ogrodu,
Drugi — że woda nie chce
być sucha,
Trzeci — że mucha
wleciała do ucha,
A jeszcze, że kot musi drapać,
Że kura nie daje się złapać,
Że nie można gryźć w nogę sąsiada
I że z nieba kiełbasa nie spada,
A ostatni smuteczekjest o to,
Że człowiek jedzie, a piesek musi biec piechotą.
Lecz wystarczy pieskowi dać mleczko
I już nie ma smuteczków nad rzeczką.

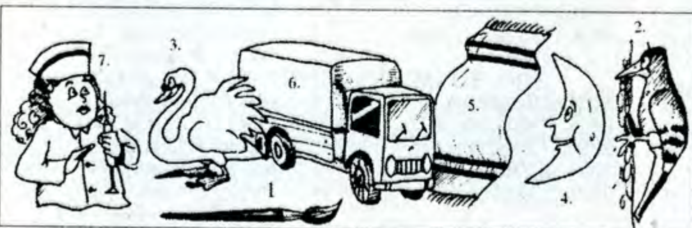
Moja ziemia

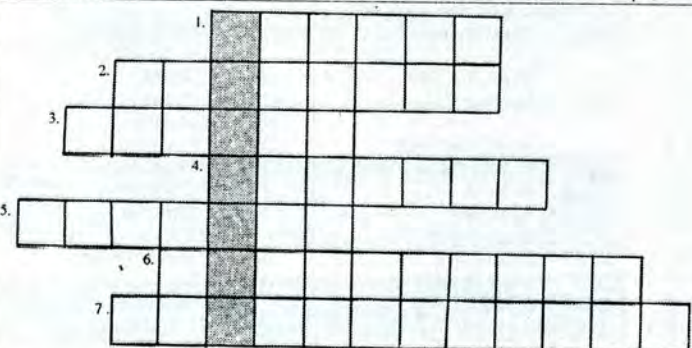
Ziemia moja kochana
od roś srebrna jest z rana,
we dnie złota od słońca,
w czas żniw — chlebem pachnąca.
Ziemia moja wiślana,
ziemia moja odrzańska
spławia śląskie diamenty
do Szczecina i Gdańska.
Ziemia moja niemała,
o Tatr wsparta krawędzie,
czołem sięga do morza,
tu jest, była i będzie.

Janina Porazińska

Krzyżówka

Rozwiąż krzyżówkę i zapisz hasło

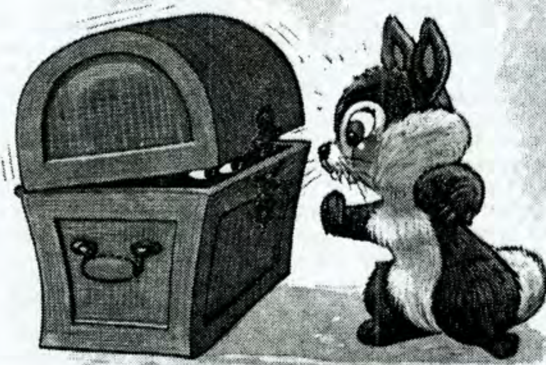
BAJKA NA DOBRANOC

Szkatuła ze skarbami

Królik Krzemyk poszedł z rodzicami do słynnego Króliczego Muzeum. Kiedy oglądali szkatułę ze skarbami Króla Kaliksta Radosnego, Krzemyk usłyszał, że w środku coś chrobocze.

- *Ciekawe, co tam jest* - zastanawiał się przejęty. Kiedy po chwili wrócił, żeby to sprawdzić, wieko szkatuły uniosło się, w szparze pojawiły się dwa małe oczka i ktoś powiedział piskliwym głosikiem:
- *Cześć, Krzemyku. To ja, wiewiórka Wisia.*
- *Co ty tam robisz?* - zdziwił się Krzemyk.
- *Pracuję* - pisnęła Wisia. - *Moim zadaniem jest mieć na oku skarby Króla Kaliksta.*

"Bajki do podusi"

Szybko

Szybko, zbudź się, szybko, wstawaj!
Szybko, szybko, stygnie kawa!
Szybko, zęby myj i ręce!
Szybko, światło gaś w łazience!
Szybko, tata na nas czeka!
Szybko, tramwaj nam ucieka!
Szybko, szybko, bez hałasu!
Szybko, szybko, nie ma czasu!

Na nic nigdy nie ma czasu...

A ja chciałbym przez kałuże
iść godzinę albo dłużej,
trzy godziny lizać lody,
gapić się na samochody
i na deszcz, co leci z góry,
i na żaby, i na chmury,
cały dzień się w wannie chlapać
i motyle żółte łapać
albo z błota lepić kule
i nie spieszyć się w ogóle...

Chciałbym wszystko robić wolno,
ale mi nie wolno...

Danuta WAWIŁOWA

Młodzi artyści

VIII Dziecięcy Festiwal Piosenki Polskiej

Chór "Dlaczego?" z Baranowicz

Zespół Pieśni i Tańca Szkoły Polskiej z Wołkowyska

Solistka Ksenia Smolska i zespół "Anżelika" z Lidy

Zespół "Raduńskie Słowiki" z Radunia

Zespół "Stokrotka" z Zabłocia

Fot. Iness TODRYK

Przy grobie Franciszka

Obchody 260. rocznicy urodzin Franciszka Karpińskiego

Ponad 30 lat spędził w naszych puszczańskich stronach znany polski poeta Franciszek Karpiński, który był również dramatopisarzem i publicystą. Jego twórczość bardzo cenił Adam Mickiewicz. W poezji F. Karpińskiego panuje sentymentalny kult *„czułości serca"*. Bohaterem jego utworów jest czuły, wrażliwy człowiek. Z wielu wierszy religijnych powstały piękne piosenki. Właśnie one przyniosły mu największą sławę, m. in. „Kiedy ranne wstają zorze", „Wszystkie nasze dzienne sprawy", „Bóg się rodzi" i inne. Do dziś są śpiewane w kościołach katolickich Białorusi i innych państw.

W 1791r. F. Karpiński arendował na okres 50 lat majątek Kraśnik (w. Kraski w rej. wołkowyskim), gdzie założył szkołę dla dzieci chłopów, w której sam prowadził nauczanie. W 1819r. kupił folwark Chorowszczyzna w powiecie wołkowyskim (obecnie rej.świsłocki).Jeszcze wcześniej w 1806r. podarował swój księgozbiór świsłockiemu gimnazjum.

Zmarł wybitny poeta w 1825r. Pochowano go w Łyskowie obok kościoła. Nad jego grobem wznosi się pomnik w kształcie chatki pokrytej dachówką z krzyżem na wierzchu. Na frontonie jest wizerunek poety i słowa z jego utworu „Powrót na wieś": *„Otóż mój dom ubogi"*..., data urodzenia i śmierci. Również zostały podane tytuły niektórych jego wybitnych utworów.

Rekonstrukcji pomnika F. Karpińskiego dokonał rzeźbiarz Eugeniusz Kozak w 1993r. Fundatorem pomnika są Zakłady Mechaniczne PZL „Wola" w Warszawie.

W październiku br. obchodzono 260-lecie jego urodzin. Uroczystości z tej okazji odbyły się w Polsce, na Białorusi i na Ukrainie, gdzie poeta urodził się. W Wołkowyskiej Szkole Podstawowej nr 8 zorganizowano imprezę w formie literacko-muzycznej kompozycji. Prowadzący program Julia Piszkowa i Artur Szulak zapoznali obecnych z najważniejszymi okresami życia i twórczości poety.

W drugim dniu uroczystości odbyły się w Porozowie. W miejscowym kościele odbył się koncert, podczas którego uczniowie recytowali wiersze, a chór katolicki śpiewał znane pieśni poety. Jadwiga Glakowska wygłosiła referat poświęcony twórczości F. Karpińskiego. Następnie uczestnicy uroczystości udali się do Łyskowa, do grobu poety. Tam znów brzmiały pieśni poety, który kiedyś sławił również nasz kraj. Obok pomnika złożono kwiaty i zapalono znicze. Przemówienie wygłosili mgr inż. Stefan Wasiukiewicz z Warszawy i przewodnicząca Komitetu Kościelnego w Łyskowie Leonarda Sućko. W obchodach święta udział wzięli mieszkańcy wyżej wymienionych miejcowości jak również sąsiednich wsi. Byli również goście ze Świsłoczy i Polski. Administrację Zakładów Mechanicznych PZL „Wola" reprezentował Roman Dziewoński. Władze terenowe reprezentował wiceprzewodniczący Łyskowskiej Rady Wiejskiej Siergiej Czajkowski. W uroczystościach wziął udział także prezes Fundacji „Uśmiech Dziecka" Jan Chyliński (Maków Mazowiecki).

Stefan Wasiukiewicz z Warszawy podjął się inicjatywy i dołożył wielkich starań, aby uroczystości odbyły się w trzech państwach.

Romuald SOKOŁOWSKI
Fot. autora

© R.SOKOŁOWSKI

Prezes Fundacji "Uśmiech Dziecka" Jan Chyliński przy grobie poety

"DZIADY"

SETNA ROCZNICA PIERWSZEJ PREMIERY MICKIEWICZOWSKICH „DZIADÓW" obchodzona jest w Krakowie. Na scenie Teatru im. Słowackiego, gdzie sto lat temu Wyspiański wystawił Mickiewicza, pojawili się najwybitniejsi odtwórcy roli Gustawa-Konrada.

Premiera dramatu w inscenizacji Stanisława Wyspiańskiego, odbyła się 31 października 1901 roku w Teatrze Miejskim — obecnie Teatrze im. Słowackiego.

Z okazji jubileuszu teatr wystawił specjalnie na tę okazję przygotowaną Wieczornicę. Pierwsza część to przedstawienie fragmentu „Dziadów" — „Gusła i obrzędy" w reżyserii Macieja Sobocińskiego. W drugiej części - najsłynniejszy romantyczny monolog — Wielką Improwizację wygłosili najlepsi polscy aktorzy w następującej kolejności: Gustaw Holoubek, Zbigniew Zapasiewicz, Jan Englert, Jerzy Trela, Michał Żebrowski.

Na deskach krakowskiego teatru wystąpił także Andrzej Seweryn, który zaprezentował jeden z fragmentów „Dziadów".

PAP

WYSTAWA

W KOŚCIELE BERNARDYNÓW W WILNIE ZOSTAŁA OTWARTA WYSTAWA poświęcona 100. rocznicy urodzin Prymasa Polski Kardynała Stefana Wyszyńskiego pt. "Najmilsze dzieci Boże, dzieci moje!...".

Inicjatorką wystawy jest dyrektor Instytutu Polskiego w Wilnie Małgorzata Kasner. Dzięki staraniom Fundacji Dziedzictwa Stefana Kardynała Wyszyńskiego, Instytutu Prymasowskiego Stefana Kardynała Wyszyńskiego oraz Fundacji "Pomoc Polakom na Wschodzie" wystawę można podziwiać w stolicy Litwy. Z 25 tysięcy zdjęć o kardynale wybrano około 500.

"Kurier Wileński"

LIDA

Wdzięczni

Jaką była Lida na przełomie XIX-XX stuleci, w okresie międzywojennym? O tym można się dowiedzieć z niedawno wydanej książki pt. „Lida na starych obrazach, pocztówkach, zdjęciach". Są tu przedstawione dzieła takich znanych twórców, jak Napoleon Orda, Józef Drozdowicz, Michał Kulesz.

Interesującymi są publikacje, które odzwierciedlają życie starego miasta przed jesienią 1939r. To zdjęcia poczty, której budynek do dziś służy lidzianom, urzędu skarbowego, gimnazjum, remizy straży pożarnej, starego katolickiego cmentarza i inne. A oto zdjęcia uczestników rajdu motocyklowego Lida-Warszawa (1927r.), których wita prezydent Polski Ignacy Mościcki, fragmenty obchodów 3 Maja w 1937r. itd.

Oryginalne wydanie przygotowali miejscowi krajoznawcy Leonid Ławresz i Włodzimierz Krucików. Za współautora książki można uważać mieszkańca Gdańska Jerzego Kurycyna. W wieku 8 lat razem z rodzicami opuścił Lidę, po wojnie wyjechał do Polski. Jednak kresowiak pamięta strony rodzinne, zachowuje o nich pamięć swego dzieciństwa. Jerzy Kurycyn pomógł swoim białoruskim kolegom w realizacji ich pomysłów.

Nie tylko polityczy, a również ludzie zwyczajni mogą przynieść korzyść w sprawie zbliżenia narodów, zachowania ich historii. Właśnie za to lidzianie są wdzięczni szanownemu panu z Gdańska.

A. ŻAŁKOWSKI

AKCJA

"Pomóż powodzianom"

Lista ofiarodawców (nazwiska zostały podane według nadesłanych spisów, za błędy przepraszamy):

Mińsk
3412 A.Astapow
3413 I.Bielecka
3414 R.Bierbasz
3415 T.Bondarewa
3416 A.Downar
3417 J.Dziergacz
3418 H.Gorodecka
3419 A.Gorodecki
3420 A.Ignatowicz
3421 M.Ignatowicz
3422 O.Jaremczuk
3423 D.M.Kita
3424 D.Kruglenia
3425 R.Kruglenia
3426 E.Kumiszczo
3427 J.Leuto
3428 J.Lichuta (z rodziną)
3429 F.Łukianowicz
3430 A.Marczukiewicz
3431 H.Marczukiewicz
3432 T.Pierkowski
3433 L.Pietrulewicz
3434 P.Pocieszyński
3435 A.Pruszyński
3436 J.Romejko
3437 S.Sieliwan
3438 S.Szaciło
3439 S.Trybuchowski
3440 H.Wolska
3441 N.Wrublewska
3442 G.Zalewska
3443 T.Jefimowicz

Chór "Czerwone Maki" m. Mińsk
3444 J.Briczkowska
3445 J.Chwalko
3446 K.Downar
3447 H.Ejkiewicz
3448 T.Gołownia
3449 W.Groński
3450 W.Hryszkiewicz
3451 A.Jakubowski
3452 H.Mankiewicz
3453 L.Mielnicki
3454 S.Miłowzorowa
3455 T.Naumienko
3456 M.Pantielejew
3457 M.Rewucka
3458 H.Romejko
3459 J.Rutkowski
3460 D.Sapunowa
3461 T.Tanygina
3462 A.Tomasiewicz
3463 L.Trocka
3464 J.Wójcik
3465 A.Żołnierowicz
3466 R.Rybałtowska

Mohylewski Miejski Oddział ZPB
3467 J.Żurawowicz
3468 L.Szałamowska
3469 Z.Szałamowska
3470 W.Łukina
3471 S.Marszałkowski
3472 A.Bułaj
3473 I.Świderska
3474 H.Rakowska
3475 S.Rakowski
3476 N.Nowikowa
3477 Z.Piecznikowa
3478 D.Biendzik
3479 N.Świderska
3480 W.Swistunow
3481 K.Masańska
3482 W.Masańska
3483 H.Dzen
3484 T.Wierbicka
3485 O.Wierbicka
3486 W.Apanasiewicz
3487 H.Apanasiewicz
3488 W.Galinowski
3489 M.Pranowicz
3490 L.Szczepanik
3491 S.Maslennikowa
3492 W.Niedwiedska
3493 J.Sielicka
3494 W.Selicka
3495 T.Około-Kułak
3496 A.Łasienkow
3497 K.Riabyko
3498 W.Krotow
3499 A.Starowojtow
3500 E.Kowalowa
3501 H.Kuźmina
3502 P.Wasiucionok
3503 N.Sakowicz
3504 H.Zacharenko
3505 O.Parfionowa
3506 T.Konstantinowicz
3507 E.Syczykowa
3508 T.Rubieko
3509 W.Popławski
3510 F.Swib
3511 L.Podbierecki
3512 D.Fielińczak
3513 A.Jakubiuk
3514 A.Kuleszow

Oddział ZPB w Nieświeżu
3515 B.Gniećko
3516 H.Flerianowicz
3517 N.Wrublewska
3518 J.Dylewska
3519 W.Niżewicz
3520 I.Żukow
3521 S.Drozdowska
3522 H.Moskalik
3523 T.Karczewska
3524 H.Urban
3525 Cz.Maszucina
3526 H.Pietrowska
3527 R.Wieriemiejczyk
3528 S.Tydzień
3529 I.Kosmowicz
3530 T.Bubien
3531 J.Chwićko
3532 Cz.Kondaurowa
3533 J.Szkraba
3534 H.Beńkowska
3535 I.Iwaszkiewicz
3536 J.Chlebko
3537 S.Lesniewska
3538 K.Kamienko
3539 A.Sobolewa
3540 M.Rusinowicz
3541 I.Zielanina
3542 L.Brylewska
3543 A.Straszko
3544 I.Sudnik
3545 J.Martos
3546 S.Gordijewicz
3547 ks. E.Dowgiłowicz-Nowicki
3548 L.Gławinska
3549 A.Kurdun
3550 R.Rudowicz
3551 G.Rusiecka
3552 W.Kastrycki
3553 E.Ratomski
3554 K.Zagusta
3555 P.Leszkowicz
3556 J.Lawier
3557 Cz.Nawicka
3558 I.Smolska
3559 L.Biezuszko
3560 I.Zieńkowicz
3561 L.Wierigo
3562 J.Juchnowicz
3563 L.Krupiec
3564 L.Cichanowicz
3565 W.Flerianowicz
3566 J.Czyżyk
3567 S.Grickiewicz
3568 S.Kiendysz
3569 J.Czuriło
3570 K.Mecielowa
3571 T.Łukaszyk
3572 A.Tasmiński
3573 T.Kożemiakina
3574 M.Wienżyk
3575 M.Siekierżycki
3576 J.Myszałowa
3577 E.Aleszkiewicz
3578 M.Graszczenko
3579 H.Jewdokimowa
3580 W.Jazwinska
3581 R.Iwaszkiewicz
3582 I.Szkraba
3583 J.Aczkas
3584 W.Dienisowa
3585 J.Pietruczenia
3586 M.Gurko
3587 M.Żylińska
3588 S.Łazarewicz
3589 T.Daszkiewicz
3590 D.Gładka
3591 J.Żuk
3592 A.Tarasiewicz
3593 M.Remizowicz
3594 M.Lebiedź
3595 T.Cwirko
3596 L.Szkraba
3597 S.Żuk
3598 H.Gryniewiecka
3599 H.Szawiel
3600 E.Gordijewicz
3601 K.Tatur
3602 A.Lisok
3603 A.Ćwirko
3604 K.Makarenko
3605 W.Wojtowicz
3606 J.Ratomska
3607 H.Ratomska
3608 G.Ćwirko
3609 A.Rabadanowa
3610 J.Sańko
3611 A.Franckiewicz
3612 T.Bylinowicz
3613 A.Sudnik
3614 G.Busiewa
3615 M.Gasciłowicz
3616 F.Jacuk
3617 S.Czerniuk
3618 A.Pańko
3619 S.Wojtowicz
3620 Cz.Tarasiewicz

wieś S. Lipka
3621 R.Tumiłowicz
3622 J.Korsak
3623 H.Daszkiewicz
3624 M.Zmaczyńska
3625 T.Antanowicz

wieś Kaczanowicze
3626 R.Tumiłowicz

wieś Malewo
3627 S.Barbarycz

wieś Zaturia
3628 J.Wasilewska
3629 J.Kukuła
3630 W.Mochart
3631 W.Ratomska
3632 A.Łazowska
3633 M.Zujkiewicz
3634 S.Sudnik
3635 M.Ćwirko
3636 W.Gławińska

wieś Siejłowicze
3637 .Siekierżycki

wieś Prosmykowszczyna
3638 A.Marchiel

wieś Nowosiołki
3639 L.Łucewicz
3640 S.Walewacz
3641 M.Sołowiej

wieś Amłyncy
3642 M.Marchiel

wieś Dubiejki
3643 S.Szumowska

Oddział ZPB w Jeziorach
3644 R.Ambruszkiewicz
3645 A.Juszkiewicz
3646 H.Kadanowa
3647 H.Klimowicz
3648 J.Konon
3649 A.Łozowicka
3650 W.Łozowicki
3651 S.Lutkiewicz
3652 Cz.Mieczkowska
3653 H.Mieczkowska
3654 T.Michałkiewicz
3655 R.Milianowa
3656 P.Niekraszewicz
3657 W.Nazwikowska
3658 S.Parczewski
3659 R.Pokubiato
3660 H.Potiupo
3661 J.Roczkowska
3662 K.Roczkowski
3663 A.Rychlicka
3664 A.Urbasz
3665 I.Wierzbicki
3666 M.Wierzbicka
3667 W.Wierzbicka
3668 T.Znamierowska

Oddział ZPB w Brasławiu
3669 J.Grodź
3670 K.Zakrzewska
3671 H.Pieszkun
3672 J.Pieszkun
3673 B.Ostanko
3674 W.Ostanko
3675 T.Dalecki
3676 W.Pietrowa
3677 L.Alchimowicz
3678 J.Doroszko
3679 T.Doroszko
3680 M.Gajdamowicz

KU PAMIĘCI

Muzeum w Szczuczynie

Dnia 11 listopada br. minie dwa lata od wyświęcenia Domu Polskiego w Szczuczynie. Był to ładny słoneczny dzień i zebrało się wtedy dużo ludzi.

Byli to mieszkańcy Szczcuczyna, goście z powiatu szczuczyńskiego, z Warszawy. Każdy, kto zabierał głos podczas tej uroczystości, zwracał uwagę na zgodę i jedność ludzi żyjących na ziemi szczuczyńskiej. Dom Polski powinien nadal wzmacniać tę jedność „tutejszych", rozwijać zgodę i wzajemne porozumienie między ludźmi żyjącymi obok siebie.

Przychodzą tu ludzie w różnym wieku, aby pooglądać telewizję, posłuchać wykładów na różne tematy, piosenki, które śpiewają starsze osoby, a również zespoły dziecięce. W klasach o różnym poziomie wiedzy języka polskiego dzieci i dorośli uczą się polskiej gramatyki, literatury, historii. Odbywają się zajęcia harcerskie i zuchów. Ludzie interesują się przeszłością swojego kraju. Wiedziałem, że niezbędnym jest opowiadanie wszystkim, a zwłaszcza młodzieży, o tym, co się tu działo dziesiątki, a nawet setki lat temu. Skąd pochodzą, jak zarabiali na swoje utrzymanie. W jakich czasach pojawiały się te czy inne wsie i miasteczka, dlaczego tak się nazywają. Z jakich stron najczęściej były najazdy na naszą ziemię, jakie są nazwiska bohaterów poległych za wolność i niepodległość swojej Ojczyzny. To wszystko chciałem jak najdostępniej przekazać młodzieży, aby pamiętała o tym i przekazywała innym.

Faktyczny materiał zebrano w osobne teczki z napisami, gdzie i co można przeczytać. Opisać jednak te narzędzia, z których korzystali nasi przodkowie w życiu codziennym, jest sprawą bardzo trudną. Zaczęliśmy więc zbierać od ludzi to, co jeszcze nie zostało zniszczone - wszystko, co gospodarze mogli zrobić sami lub kupić na bazarze dla własnego użytku. Trzeba było obrobić len i wytkać płótno na bieliznę i ubranie dla swojej rodziny, a czasem i sprzedać na rynku. Z mleka krowiego robiono śmietanę, masło, a do tego potrzebne były pewne urządzenia.

Wacław Dzieżyc oprowadza młodzież po muzeum

Człowiek musiał mierzyć, liczyć, ważyć, robić narzędzia — do tego potrzebował pewnych umiejętnosci. To wszystko staramy się pokazać w naszych zbiorach.

Niektóre z rzeczy mają dość ciekawą historię. Np. książki z biblioteki księcia Borkowskiego z Bartaszów przekazał nam człowiek, który jeszcze w młodym wieku pracował w majątku Borkowskiego.

Można tu obejrzeć polskie godło, które było wmontowane nad drzwiami w gminie w Wasiliszkach do września 1939 roku. Żeby nie zostało zniszczone, mieszkaniec Wasiliszek Kułbacki zdjął go i przechowywał w swoim domu w "niewesołe czasy" tak wojenne, jak i powojenne. Gdy był schorowanym człowiekiem, nakazał rodzinie, aby zaopiekowała się godłem, a gdy będzie to możliwe, przekazała go do muzeum.

Jego wola została spełniona — godło z białym orłem na czerwonym tle można dziś oglądać w naszym muzeum.

Przychodzą do nas ludzie w różnym wieku, oglądają z wielkim zainteresowaniem wszystko to, co tu mamy, a także uzupełniają nasze zbiory swoimi eksponatami.

Szkoły przyprowadzają uczniów tak młodszych, jak starszych klas, aby mogli posłuchać o historii naszego miasta.

SWacław DZIEŻYC, Szczuczyn

MEDYCYNA

Cyrulicy i medycy

ciąg dalszy z nr. 43

JAN MIKULICZ
Płakać, nie płacić

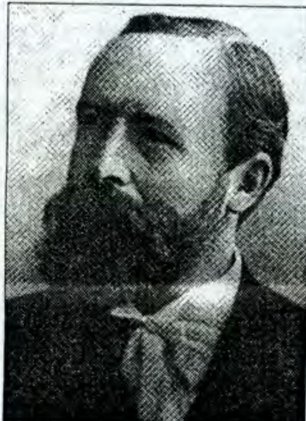
Następcy Czerniakowskiego stopniowo rozwijali krakowską szkołę chirurgiczną. Nikt nie spodziewał się, że Jan Antoni Radecki-Mikulicz (1850-1905) zapewni jej światowy rozgłos.

W czasie studiów w Wiedniu Jan Mikulicz (mały, szczupły i nerwowy) dorabiał korepetycjami z niemieckiego. Uczył też gry na fortepianie. Interesował się przyrodą, filozofią, poezją, muzyką. Należał do chóru akademickiego. W 1875 r. uzyskał stopień doktora wszech nauk lekarskich i za wszelką cenę chciał się dostać do kliniki chirurgicznej, którą kierował słynny Teodor Billroth.

Ale Billroth nie chciał go w zespole. Po paru tygodniach pracy powiedział mu wprost, że nie nadaje się na chirurga. Mikulicz prosił o ostatnią szansę.

Powoli Billroth zaczął dostrzegać zdolności młodego lekarza, z czasem się zaprzyjaźnili.

W 1882 r. Mikulicz mimo oporu władz Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Jagiellońskiego dostał w Wiedniu nominację na kierownika katedry chirurgii w Krakowie. Na to stanowisko kandydowało wówczas dziesięciu znakomitych polskich

chirurgów z różnych miast. Władze uczelni twierdziły, że Mikulicz nie może zająç tego stanowiska, bo nie zna dobrze języka polskiego. Natychmiast zaczął więc publikować prace naukowe po polsku.

Podczas rozpoczęcia nowego roku akademickiego miał wygłosić inauguracyjny wykład. Atmosfera była napięta, na sali siedziało wiele osób, które czekały na jego potknięcie.

- *Moi panowie* — zaczął Mikulicz - *zarzucano mi, że nie znam języka polskiego, który przecież tak samo jest mową ojczystą dla mnie, jak i dla każdego z panów. Prawda, że przez ciągłe przebywanie w niemieckich zakładach naukowych zaniedbałem naszej mowy...*

Nie do końca Mikulicz pozbył się problemów językowych. Kiedyś miał wyciąć migdałki 16-letniej panience z zamożnego domu. Pacjentka nie chciała otworzyć ust, płakała. Wreszcie się udało. Mikulicz wprowadził do gardła tonsylotom, czyli narzędzie do usuwania migdałków. Zabieg trwał kilka sekund. — *No. można płacić* — powiedział pacjentce. Rodzice panny, którzy obserwowali zabieg, byli zdumieni. Na szczęście Hilary Schramm nie opuszczał profesora i sprawę wyjaśnił. Profesor chciał powiedzieć dziewczynie, że teraz już można płakać.

Po pięciu lalach spędzonych w Krakowie Mikulicz wyjechał do Królewca, a trzy lata później przeniósł się do Wrocławia, gdzie pracował do końca życia. Nie dane mu było objąć katedry po swoim mistrzu Billrocie, choć było to marzenie jego życia.

Mikulicz często podróżował. Entuzjastycznie witano go w Stanach Zjednoczonych, które odwiedził w 1903 roku. Wykładał w 20 klinikach, wykonywał pokazowe operacje, głównie gastroenterologiczne. Był doktorem honorowym Uniwersytetu Edynburskiego.

Leon Mieczkowski, uczeń Mikulicza, napisał o nim: *„Salowy dla siebie i dla podwładnych, był niezrównanie łagodny wobec chorych. Pod tym względem był równie wielkim psychologiem jak chirurgiem. Każdy pacjent już po pierwszej rozmowie był nim zachwycony, a gdy jako wyleczony opuszczał klinikę, to żaden z odjeżdżających nie mógł się nachwalić Mikulicza jako człowieka umiejącego się wżyć w cierpienia i dolegliwości chorego. Umiejętność jego obchodzenia sie z chory-mi najbardziej można było podziwiać, gdy chodziło o przypadek stracony. Jeśli Mikulicz widział z góry, że już żadna terapia choremu nie pomoże, to na podstawie swojego ogromnego doświadczenia umiał półśrodkami ulżyć cierpieniom chorego, a nadto w tak różowych barwach przedstawiał mu stan jego zdrowia, że pacjent do ostatniej chwili żył w błogiej nadziei wyleczenia się".*

We wrocławskiej klinice kierowanej przez Mikulicza panował wielki rygor. Wszystko działo się ściśle według opracowanego przez niego regulaminu. Gdy profesor wchodził do kliniki, portier oznajmiał to dzwonkiem. Lokaj odbierał od niego kapelusz i laskę, a odźwierny palto. Asystenci Mikulicza czekali w szpalerze na korytarzu, gdy profesor dostojnie wchodził do kliniki. Kierował się prosto do gabinetu i zapraszał do środka starszego asystenta. Wysłuchiwał sprawozdania, które było przygotowane w formie wojskowego meldunku, dopiero potem zabierał się do pracy.

Mieszkał w Pełcznicy pod Wrocławiem, więc zwykle spóźniał się do kliniki. Często widywano go, jak galopem pędził dorożką przez miasto. W 1905 roku wyczuł u siebie guz w jamie brzusznej i poddał się operacji. Nowotwór był już jednak w takim stadium, że nie można go było usunąć. Mikulicz wiedział o tym. Przez następne miesiące żył ze świadomością, że jest skazany na śmierć. Na pierwszym po operacji wykładzie powiedział studentom: *„Największym i najszlachetniejszym zadaniem lekarza jest wówczas pomagać choremu, jeżeli pomoc chirurgiczna jest już spóźniona albo z innych powodów niemożliwa".*

Emblemat urzędowy aptek w Królestwie Polskim w XIX wieku. Orzeł polski na piersi dwugłowego orła carskiego

Był twórcą nowoczesnej chirurgii, jednym z najsłynniejszych chirurgów w dziejach świata. Opracował wiele metod operacyjnych i zaprojektował narzędzia chirurgiczne, np. kleszczyki do tamowania krwawienia, przyrząd do plastyki nosa, kleszcze harpunowe do operacji ginekologicznych, które do dzisiaj są stosowane na salach operacyjnych. Był jednym z pionierów aseptyka. Pierwszy stosował na sali operacyjnej jedwabne rękawiczki oraz czepek i maskę zasłaniającą usta chirurga. Opracował i opisał szereg operacji laryngologicznych, m. in. radykalną operację raka migdałków, plastykę nosa, opróżnianie zatok nosowych z ropy. Badania Mikulicza nad koślawym kolanem oraz stworzenie skoliometru (aparatu do mierzenia skrzywienia bocznego kręgosłupa) miały wielki wpływ na rozwój ortopedii. Pierwszy opracował metody operowania klatki piersiowej w komorach niskiego ciśnienia, co wpłynęło na rozwój torakochirurgii. Był też jednym z pionierów leczenia operacyjnego chorób tarczycy. Do jego największych osiągnięć należy jednak chirurgia przewodu pokarmowego. Jako pierwszy w świecie w 1884r. z pomyślnym wynikiem zszył przedziurawione jelito w ostrym zapaleniu otrzewnej, opisał własne metody leczenia operacyjnego różnych chorób żołądka, m. in. w 1887 r. plastykę odźwiernika, którą wykonał po raz pierwszy w Krakowie (odźwiernik to miejsce przejścia żołądka w dwunastnicę. Często dochodzi tam do zwężenia. Plastyka polega na operacji, która rozszerza to miejsce). Jego metodę do dziś stosuje się na całym świecie.

Mikulicz nazywany jest ojcem endoskopii. Pierwsze wziernikowanie przełyku i żołądka wykonał jeszcze w Wiedniu. W 1883r., pierwszy na świecie, opisał w „Przeglądzie Lekarskim", w rozprawie „Resekcja odźwiernika z powodu raka...", endoskopowy obraz raka żołądka i przewidział, jakie znaczenie będzie miała kiedyś endoskopia w rozpoznawaniu nowotworów przewodu pokarmowego.

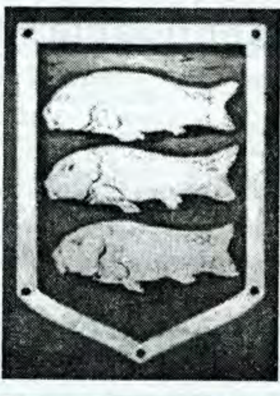
cdn.
Dariusz KORTO

HERBARZ

Herby rycerstwa polskiego

Korzbok

Corczbog... De genere Theutonico ortum habens.
Korzbok... z plemienia niemieckiego początek swój bierze.
Jan Długosz, Insignia, 22

Opisanie herbu

Trzy karpie złote powinny być, jeden nad drugim pływające w polu białym. Na hełmie pięć piór strusich.
Kasper Niesiecki, Herbarz, V, 257

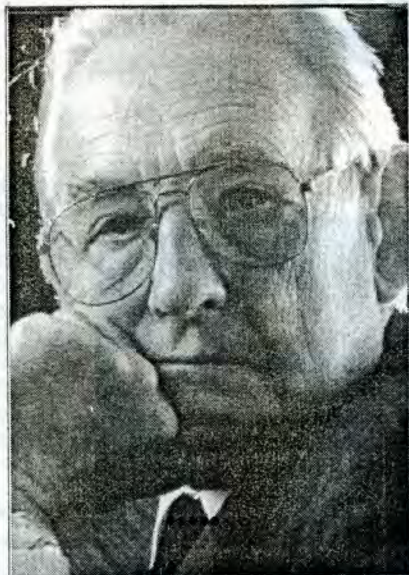
Herbowni

Korzbok, Łącki, Montigajło, Niesiołowski, Rybieński, Stryjkowski, Supplika, Tuchołka, Zajdlicz [Zajdlic], Zawadzki

Kasper Niesiecki, Herbarz, V, 259

"Twarzą w twarz"

"Byliśmy prowincją ZSRR na Zachodzie i nasze kino potrafiło to wykorzystać. Dziś jesteśmy prowincją Europy na wschodzie, ale jak na razie nasze kino nie potrafiło tego wykorzystać" - powiedział bohater Międzynarodowej Konferencji Naukowej pt. „Filmowy i teatralny świat Andrzeja Wajdy", która odbyła się w Łodzi.

Konferencja okazała się przedsięwzięciem udanym, niebanalnym, dalekim od jubileuszowego brązownictwa.

Z łódzkich referatów wyłonił się portret artysty wciąż fascynującego, niespokojnego i jakby wiecznie nie spełnionego. Trudno wskazać innego współczesnego reżysera, któryby poczuwał się jak Wajda do odpowiedzialności przed narodem, a którego wyobrażenie narodu byłoby tak pojemne, otwarte, dynamiczne. *„Za co kochamy Andrzeja Wajdę?* - zastanawiał się podczas uroczystego otwarcia konferencji Adam Michnik .- *Każdy za co innego."* Artysta żyje, póki wywołuje wciąż nowe interpretacje. Nowych interpretacji było na konferencji sporo.

Najciekawsze z nich dotyczyły roli samego reżysera jako pośrednika. Joanna Walaszek (UJ) pokazała, jak w adaptacjach teatralnych Szekspira, Dostojewskiego, Wyspiańskiego Wajda dopuszczał widza za kulisy procesu twórczego, zapraszając go do „zmagań z arcydziełem". Irina Rubanowa pokazała nieznaną u nas rolę Wajdy jako niezamierzonego *„charyzmatycznego przywódcy dla całego pokolenia filmowców z Moskwy i Leningradu"(„w ZSRR powstawały dobre filmy o II wojnie światowej, ale w żadnym z nich - jak u Wajdy - wolność jednostki nie była traktowana jako wartość podstawowa").* Z kolei Christopher Caes z uniwersytetu w Berkeley przedstawił psychoanalityczną interpretację wczesnych filmów Wajdy, zwłaszcza scen heroicz-nej śmierci, w których odnalazł „polską, narodową wersję kompleksu Edypa". Referenci przytaczali niezliczone, nieraz bardzo ciekawe wypowiedzi Andrzeja Wajdy. Reżyser często powtarza:*„Wcale nie marzę o potomności, chcę rozmawiać twarzą w twarz z widzem".* Jak pokazała konferencja, Wajda wciąż pragnie takiej rozmowy z nami.

Interia

Gratulacje!

Czcigodnemu Ojcu **Karolowi BARNASIOWI** z okazji imienin składamy najserdeczniejsze życzenia długich lat życia.

Dziękujemy Ci za wieloletnią pracę w naszym kościele, że pomogłeś nam odzyskać i odremontować nasz kościół, że przyjeżdżasz do nas w każdą niedzielę i święta, za Twoje słowa Boże, które pogłębiają w nas i naszych rodzinach wiarę w Boga.

Niech Ci Bóg wynagrodzi i błogosławi na długie lata życia, a Matka Najświętsza ma Cię w swej opiece

wdzięczni parafianie kościoła w Massalanach

Podziękowania

Zespoły "Memoria" i "Lidzianie" z Domu Polskiego w Lidzie wyjeżdżały z koncertem do Bielicy w rejonie lidzkim. Mieszkańcy tej miejscowości byli zachwyceni i oczarowani polską piosenką i tańcami. Koncert ten był ogromnym przeżyciem dla ludzi, zwłaszcza starszego pokolenia, który z ogromnym ciepłem i miłością witali nasze zespoły.

Wyrażamy serdeczne podziękowania organizatorowi koncertu **Feliksowi SZENRIKOWI, uczestnikom zespołów "Lidzianie"** i **"Memoria"** oraz kierownikom **N.Mazur** i **A. Sztro** oraz opiekunce H. Siniakowej.

kierownik Działu Kultury ZPB w Lidzie J.Korejba

Zarząd Oddziału ZPB w Ostrowcu oraz nauczyciele języka polskiego ze szkół rejonu ostrowieckiego składają najserdeczniejsze podziękowania **Podlaskiemu Oddziałowi Stowarzyszenia "Wspólnota Polska" w Białymstoku,** a szczególnie **Annie OMILIAN** za wspaniałe prezenty - biblioteczkę literatury pięknej oraz pomoc dydaktyczną.

Rozwiązanie konkursu

Zadania konkursu pt.*„Wybitne postacie historii"* (nr 40), jak się okazało, były łatwe dla naszych czytelników. Prawidłowe odpowiedzi (1-b, 2-a, 3-b, 4-c, 5-a, 6-b, 7-a) nadesłali: **Józef TROCKI, Olga SOROKA, Wiktoria MARKIEWICZ** z Lidy; **Aldona RODZIEWICZ** z Nowego Dworu; **Wiktor ANISZCZYK, Maria BIELAWSKA, Czesław WALUK, Albert LICYGIEWICZ** z Grodna; **Irena MARCZYK** z Baranowicz; **Anna LEUTO, Oleg GAŁKIN, Natalia GRYGOROWICZ** z Mińska; **Weronika ŻEGZDRYŃ** z Radunia; **Katarzyna RUBAŁKO** z Mołodeczna; **Wiktor SZURKO** z Wysokiego, **Olga TITOWA** z Postaw, **Ałła CZYŻEWSKA** z Rużany; **Wirginia ŁOGINOWA** - Szalczyninkai (Litwa), **E.WILCZEWSKA** z Gniezna, **Cecylia TRYZNA** z Berezy, **Natalia KACZMARSKA** z Wołkowyska, **Elżbieta LIBERMAN** z Poleskiego; **Juraś ŚCIAPANAU** z Witebska.Nagrody książkowe wolosowali: ***„Atlas nieba"*** – **Katarzyna Rubałko, Olga Soroka i Irena Marczyk, *„Pamiętnik J.W.Poczobuta Odlanickiego"* - Wiktor Szurko, *„Bitwa pod Maciejowicami"* - Elżbieta Liberman,** a **Czesława Waluka** prosimy o odebranie książki B.Prusa ***„Faraon"*** w redakcji.

Nagrody zostaną wysłane.

KARTKI Z KALENDARZA

5.11.1370 - Zmarł **Kazimierz Wielki**, król Polski.

8.11.1944 - Pierwszy masowy transport aresztowanych żołnierzy Armii Krajowej z terenów Polski Lubelskiej w głąb ZSRR.

7.11.1939 - Gen.**Władysław Sikorski** został mianowany przez prezydenta Rzeczypospolitej Władysława Raczkiewicza naczelnym wodzem armii polskiej na Zachodzie.

10.11.1444 - Bitwa z Turkami pod Warną. Śmierć **Władysława III Jagiellończyka** - króla Polski i Węgier.

10.11.1905 - Władze rosyjskie ogłosiły **stan wojenny** w całym Królestwie.

10.11.1918 - J.Piłsudski przybywa z Magdeburga do Warszawy.

Czytelnicy radzą

● Aby nowe buty nie ocierały pięt, należy przed włożeniem wysmarować je parafiną. Kiedy natomiast farbują, przetrzyj wewnątrz octem.

● Skórka pomarańczowa położona na blacie kuchenki usuwa woń spalenizny.

Czy wiesz, że...

● Nie wszystkie przyprawy mają charakter uniwersalny.

Cynamon najlepszy jest do gęsi pieczonej z jabłkami, goździki do potrawki z kurczaka, koper zaś do gotowanego drobiu.

● Puszystość plackom ziemniaczanym zapewni odrobina tartych sucharów.

Uśmiechnij się

Babcia mówi do wnuczki:

- *Kiedy byłam młoda, muzyka była znacznie piękniejsza i bardziej melodyjna.*
- *Ależ babciu, teraz nie włączyłam magnetofonu, tylko mikser.*

☺☺☺☺

Mały Jaś puka do sąsiadki i pyta:

- *Czy mogłaby pani pożyczyć mamie nożyczki?*
- *Tak. A co, nie macie własnych?*
- *Mamy, ale naszymi nie wolno otwierać konserw.*

Nowy znajomy chwali się panu Malinowskiemu:

- *Wielką satysfakcję sprawia mi to, że wszystko co napiszę, ludzie czytają z największą uwagą.*
- *To pan jest autorem dobrych książek?*
- *Nie, układam jadłospis w dużej restauracji.*

☺☺☺☺

Janka wybiera się z klasą do teatru i mama pyta ją, czy ma czystą chusteczkę.

- *A po co?* - dziwi się - *przecież to będzie komedia?*

SPOŁECZNE ZJEDNOCZENIE "POLSKIE TOWARZYSTWO NAUKOWE" uprzejmie zaprasza wszystkich zainteresowanych do udziału w

Międzynarodowej Konferencji Popularnonaukowej

"Kultura polityczna a odpowiedzialność prawa"

Współorganizatory konferencji: Instytut Polski, Wyższa Szkoła Pedagogiczna TWP (Warszawa), Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania (Białystok), SZ PTN, Białoruski Instytut Prawoznawstwa, Instytut Ekonomiki Narodowej NAN RB, Instytut Naukowo-Doświadczalny Kryminalistyki oraz Ekspertyzy Sądowej.

Proponowane zagadnienia do rozpatrzenia:

- teoria a praktyka odpowiedzialności prawnej;
- historyczne podstawy rozwoju myśli prawniczej;
- społeczne przesłanki walki z przestępczością;
- polityka a bezpieczeństwo gospodarcze;
- kultura polityczna a odpowiedzialność prawna w warunkach transformacji społeczeństwa;
- kształtowanie się nacji politycznych a mniejszości narodowe.

W ramach konferencji będzie pracować sekcja zajmująca się problematyką polskiej mniejszości narodowej na Białorusi.

Tezy referatów uczestników konferencji zostaną opublikowane.

Konferencja odbędzie się w dniach 1-2 grudnia 2001 roku w Baranowiczach w Polskiej Wyższej Szkole Humanistycznej BIP (ul. Majakowskiego 11).

Zgłoszenia do udziału w konferencji oraz drukowane i elektroniczne tezy referatów objętością do 3. stron (format A-4, odstępy: góra, dół - 20 mm, lewa strona - 25 mm, prawa - 10mm, Times New Roman, 12 pt, interwał - 1,5; MS WORD-97 lub MS WORD-2000) prosimy kierować pod adresem:

220004 Mińsk, ul.Korola 3
lub faxem: (017) 2211-01-58, 211-03-67
e-mail: bnip@user.unibel.by

Organizatorzy pokrywają koszty wyżywienia oraz hotel

Telefony kontaktowe:
220-42-13 - Czesław Bieńkowski
211-03-67 - Natalia Sokoł

Redakcja **Głosu znad Niemna** uprzejmie prosi autorów, którzy nadsyłają swoje materiały pod adresem redakcji, o podanie swoich danych (nazwisko, imię, imię ojca, adres zamieszkania) oraz danych paszportowych w celu naliczania honorariów.

Czy pamiętasz, że...

5 listopada - *Sławomira, Elżbiety*
6 listopada - *Feliksa, Leonarda*
7 listopada - *Antoniego, Ernesta*
8 listopada - *Seweryna, Bogdana*
9 listopada - *Joanny, Ludwika*
10 listopada - *Andrzeja, Leona*
11 listopada - *Marcina, Bartłomieja*

Tygodnik jest wspierany przez Senat RP oraz Fundację "Pomoc Polakom na Wschodzie"

Wydawca: SZ "Związek Polaków na Białorusi"
Adres redakcji: 230023 Grodno ul. Dzierżyńskiego 32
Tel. (0152) 72-31-69, fax (0152) 72-00-75
e-mail: glosznadniemna@mail.grodno.by
glosznadniemna@yahoo.com
Internet: http://glos-znad-niemna.virtualave.net
Redaktor naczelny: Andrzej DUBIKOWSKI
Redaktorzy: Tatiana ZALESKA (zastępca redaktora naczelnego), Halina EJSMONT, Ryszard KARACZUN, Iness TODRYK
Fotograf: Jarosław WANIUKIEWICZ

Obsługa komputerowa: Jolita ONIŚKO, Anna SKORB
Dział techniczny: Alicja SAMIEC
Prenumeratę: półroczną, kwartalną, dwumiesięczną lub miesięczną można zamówić w każdym urzędzie pocztowym na Białorusi (do dnia 15 każdego miesiąca). Prenumeratę w Polsce przyjmują placówki Ruchu S.A. Indeks w Polsce 329258
Cena gazety w prenumeracie miesięcznej wynosi 589 BYB, w sprzedaży w kioskach - 120 BYB.

Рэгістрацыйнае пасведчанне № 685. Індэкс 63863
Аб'ём выдання - 3 друкаваныя аркушы
Заказ № - 3062 Наклад 6650 асобнікаў.
Штотыднёвік "Глос знад Немна"(на польскай мове)
ISSN 1563-3233
Адрас рэдакцыі:230023 Гродна вул. Дзяржынскага, 32
Друк: Гродзенскае абласное ўнітарнае паліграфічнае прадпрыемства "Гродзенская друкарня"
Гродна вул.Паліграфістаў, 4
Падпісана да друку 1.11.2001 у 15.00
Якасць друку адпавядае якасці прадстаўленых рэдакцыяй дыяпазытываў.

BĄDŹMY W KONTAKCIE

Czekamy na Państwa telefony od godziny 9.00 do 18.00, od 18.00 do 9.00 możecie Państwo zostawić wiadomość na automatycznej sekretarce.

tel. (0152) 72-31-69